

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
5 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér.
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyilt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz.

Dicsőség mennyben az Istennek...

(F...i) Üdvözlünk szép karácson! Köszöntünk szívünk drága ünnepe!

Szivdobogva vártunk... Jer, nyisd meg gyermekörömeink egykori tündérbertjét, hol sirig tartó emlékeink születtek. Hadd pihenjünk meg az élet fáradalmi között, a vallás puha váncosán. Oly édes itt a nyugalom... E nélkül pedig oly szegény az élet.

Ez a jászol — az isteni kised bölcsője — az emberiség történetében úgy jelenik meg, mint az élet gondteljes felhői között a szivárvány, mint a viharokkal küzdő hajósoknak a révpart, mint a sivatag tikkadt vándorainak az üdítő forrás...

Az ó-kor tévelygése, irtózatossága, rombolása közt a jobb lelkek vágya ennél a bölcsönél találta fel az új-korhoz vezető utat. Rorate coeli de super... Ezen az uton Krisztus veszi kezébe a zászlót, melynek jelében győz az igazság, a szeretet. Csak ő mondhatta el magáról: Én vagyok az ut, az igazság és az élet!

Igy állott elő az erkölcsi alap, melyen felépült az új társadalom, mely a keresztény elvek alapján rendezte és megszentelte a családot és a közélet minden tényezőjét.

És az eredményeket látva, úgy tudjuk, úgy érezzük, hogy az élet legfőbb javai között áll a vallás. Tartalmát, értékét vallási igazságok és elvek alkotják. Ezekből nyer akaraterőt a küzdő ember, hogy az élet — sokszor kegyetlen — harcát megvívassa. A hit, a bizalom, remény, kötelesség, jogérzet, tudás... mind lelki tényezők.

A kereszténység szelleme, nagy és dicső hagyományai biztosítják a nemzetek jövőjét, különben Róma ledül, rabigába görnyed...

Akárhogy terjedjen a tudomány, a haladás, annál inkább előtérbe lép az Isten, ki a kezdet és a vég. Hiszen minden bölcsesség kezdete az Ur félelme.

A tudomány a vallással sohasem ellenkezik, sőt a tudásnak bizonyos foka önként ráutal a hitre. Ahol megszűnik a véges ember tudása, ott kezdődik a hit birodalma.

Bármily hatalmas az ember, nagy a mindenségben még is örök rejtélyek közt hanykolódó porszem. Hiszen azt se tudjuk lényegileg mi az erő? Bármerre nézünk csoda és rejtély áll elő: csoda a születés, az élet, a keringő világok milliói, a kis magból kikelt százados tölgy... A nagy mindenség problémáját az az Uristen tartja kezében, kinek létét Linne egy rovar szárnyából is kész bebizonyítani.

Egyébiránt banális dolog lenne most a dogmatikus fejtegetés. Talán nem is illő, mikor szívünket, lelkünket karácsoni boldog érzelmek töltik be s a jámbor pásztorok hitével önkéntelenül is keressük az emberiség Megváltóját.

Oh, édes Üdvöztök, te mondtad: Ha annyi hitetek volna, mint a mustármag, a hegyek engedelmeskednének nektek és semmi sem volna előttetek. Ezek a hegyek nincsenek előttünk, mert igaz hittel közeledünk hozzád, az igazság és boldogság kiapadhatlan forrásához. És mily vigasztaló tudat, hogy a szegény bűnöst is felemeled magadhoz, ki az imádság és jócselekedet engesztelő erejét kiterjesztetted mindenkire s magát az egyházat a kiengesztelődés tanára építetted.

Talán most is azért jelentél meg a mosolygó gyermek alakjában te, nagyhatalmu Isten, hogy bizalmasan közeledhessék hozzád a királyok hermelinje mellett a koldusság rongya is.

Oh, áldj meg minket, családunkat, nemzetünket és minden igaz embert, hogy hitünk ne legyen futó árnyék, hanem erőforrás, melyből kitartást, reményt merítsünk a földi küzdelemhez, melyben annyi édes kötelék fűz e drága földhöz. Szenteld meg életünket, hogy mindig az Isten országát keressük.

A hit és béke szép fehér galambját küld el, oh édes Jézus, a palotákba és kunyhókba egyaránt, hogy a jólétben irgalmaságot, a szegénységben türelmet, a rangban alázatot, az alacsony sorsban megnyugvást, a betegségben enyhületet, az egészségben mérsékletet, a halálban üdvösséget nyujtson.

Némuljon el az élet zsidvására, szünjék meg a politika és szenvedély harca... Legyünk alázatosak és jók. Cselekedjünk jót azokkal, kik a szegénység kenyerét eszik s a szenvedés és bánat könyeit sirják... Hadd vigasztalást, enyhet találjon mindenki és örüljön karácsonkor az üdvösség napjának, mely százmilliók lelkéből fakad fel a világ legszebb himnusza:

Dicsőség mennyben az Istennek! — Békesség földön az embernek!

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesülettől.

Szám: 626-903.

Meghívó.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület 1904. év telén az alant irt községekben az arra vállalkozott urak közreműködésével **mezőgazdasági tárgyú előadásokat** tart, mely előadásokra nemcsak az illető, de szomszédos községek gazdáit is meghívjuk. Kérjük a körjegyző, lelkész és tanító urakat, a községek előljáróit, miszerint a községek népét az előadások minél tömegesebb látogatására birni sziveskedjenek. Kettős célt ohajtunk ez előadásokkal elérni; az egyik: a helyes gazdasági ismereteknek a nép közti terjesztése, másrészt a népben az önművelődés iránti érzék felkeltésével annak a költséget, egészséget veszélyeztető léha összejövetelektől való visszatartása. Az előadások az irt napokon **délután 2 órakor kezdenek.**

Az előadások sorrendje:

- 1. Bögöz, január 10-én:** »A szövetkezésről« *Lajos János.* »A ragadós állatbetegségek oktana és az azok elleni védekezésről« *Licht Gyula.*
- 2. Homoródalmás, január 10-én:** »A gyümölcsösök beállítása és gyümölcsértékesítéséről« *Benczédi Mózes.* »A szövetkezetekről« *Kriza Sándor.*
- 3. Szentkirály, január 10-én:** »Szavatosság az állatkereskedelelem terén« *Zonda József.* »A fatenyésztés és gyümölcsértékesítésről« *Gál Imre.*
- 4. Üike, január 17-én:** »Az okszerű gazdálkodásról« *Hlatky Miklós.* »A konyhakertészetről« *Gyurcsovecz Károly.*
- 5. Derzs, január 17-én:** »Az állatgyógyászat köréből« *Perl Jenő.* »A gyümölcsértékesítésről« *Sándor Gergely.*
- 6. Zetelaka, január 24-én:** »A föld termőképességének fentartásáról« *Hlatky Mik-*

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCSÁJA.

Humoros Potpurri Jókai regényeinek címeiből.

A „Székely-Udvarhely” eredeti társczája.

A XIX. század közepe táján a magyar irodalom mezejének művelői között, a többi ismeretes irodalmi virilisták névsorában „Uj földesurral” találkozunk Jókai Mór alakjában, aki a Muzsának fizetett sok adója után, elméjének gazdagsága s képzelőtehetségének produktíválása alapján csakhamar valódi „Magyar Nábob”-bá nőtte ki magát a költészet birodalmában s mint ilyen megengedte magának azt a fényűzést, hogy kimeríthetetlen kincstárából „Fekete gyémántok”-at hozott napvilágra gyönyörködtetésünkre. Persze jólétének érzetében játékos is lett: mesterileg játszott keblünk hurjain s e minőségében „Játékos, aki nyer”, megnyeri szeretetünket s rajongásunkat. E sikertől elragadtatva, királyi dicsőség után vágyódott, érzelmeink hullámainak tengerén ideális „Kalóz király”-lyá vált, ki elrabolja szívünket s csodálatunkat. Örömet adjuk oda, mint souverén hatalmu „Lélekidomár” lelkünket is veszi feltétlenül birtokába. De amellet önmaga is nemcsak „Jószívű ember”-nek marad meg, hanem igazi szeretetreméltó „Arany ember”-ré kristályozódott. Vendégszeretően hív magához. A phantazia szárnyain visz tovább. „Víz alatt s föld felett” jutunk „Nepeán sziget”-re egy „Névtelen vár”-ba, mely „Görög tűz” mellett valóságos „Bálványos vár” gyanánt tárul fel előttünk. „Három márványfej” jelzi a bejáratot.

A várba való belépésünk után rendbe hozhatjuk tolettünket a „Nagy tükör” előtt.

Társaságunkban vannak: bizonyos „Carinus”, „Két száz”, „Két Trenk”, „Kagyári Dániel”, ez

lós. »A ragadós állatbetegségek oktana és az azok elleni védekezésről« *Licht Gyula.*

7. H.-Karácsonfalva, január 24-én: »Az állatgyógyászat köréből« *Perl Jenő.* »A szövetkezetekről, a tűz-, jég- és állatbiztosítási társról« *Demeter Dénes.*

8. Muzsna, január 24-én: »A trágya okszerű kezeléséről és alkalmazásáról« *Györfi István.* »A konyhakertészetről és a tejkezelésről« *E. Keményfi Katinka.*

9. Bethlenfalva, január 31-én: »A kettős termelésről« *Hlatky Miklós.* »Szavatosság az állatkereskedelelem terén«, *Zonda József.*

10. H.-Szt.-Márton, január 31-én: »Az állatgyógyászat köréből« *Perl Jenő.* »A talajról és annak termőerejének fentartásáról és a tagosított birtok berendezéséről« *Györfi István.*

11. Székelykeresztur, január 31-én: »A hitelszövetkezetekről« *Lőrincz István.* »A kül- és belterjes gazdálkodásról« *Szentannai Sámuel.*

12. Nagyalambfalva, február 7-én: »Az okszerű gazdálkodásról« *Beke Albert.* »A ragadós állatbetegségekről« *Zonda József.*

13. Alsósiménfalva, február 7-én: »A kül- és belterjes gazdálkodásról« *Szász Ferenc.* »Tudni valók az okszerű állattenyésztés köréből« *Brüll Adolf.*

14. Fiátfalva, február 14-én: »Hogyan gazdálkodjunk a tagosított birtokon« *Kozma Miklós.* »A len- és kendertermelésről« *Szász Ferenc.*

15. Rugonfalva, február 21-én: »Az állatgyógyászat köréből« *Brüll Adolf.* »Az okszerű gyümölcsstermelésről« *Kovács István.*

Amennyiben a kitűzött két előadás egy délután nem volna megtartható, a második előadás a következő vasárnapon tartatik meg. Kérjük az előadó urakat, hogy minden további értesítés nélkül sziveskedjenek az előadásokat megtartani.

Székelyudvarhely, 1903. dec. hó 20.

Az elnökség.

Egészségügy.

A lélegztétel.

Ne higgye senki, hogy az az egész életünkön át minden pillanatban ismétlődő művelet, amelylyel a szükséges levegőt testünkbe vezetjük, csakis egyféle módon eszközölhető és arra, akaratérőnkkel semmiféle befolyást nem gyakorolhatunk.

Ellenkezőleg a lélegztétel különböző módon eszközölhető és érdemes, hogy e módok különbségét figyelmünkbe vegyük.

A nyitott száju egyének lélegztételénél a levegő, ugy, aminő közvetlenül a tödőbe jut. Már ez is nagyon káros következményekkel jár légzőszerveinkre, mert a hideg és poros levegő okvetlenül káros befolyást gyakorol torkunkra és a légzőutak nyálhártyáira. Ha azonban csukva tartjuk a szájunkat, ugy a lélegzésnek okvetlenül az orron át kell történni és kizárólag e célra, nem pedig különös disz tekintetből helyezte a természet orrunkat arcunk kellő közepébe.

Az orron át való lélegzés mellett a levegő hosszabb uton jut a tödőbe, ugy hogy csaknem eléri vérünk hőfokát, mig rendeltetési helyére jut. Ezenkívül az orrutakon való áthaladás közben a levegő átszűretik, amennyiben a por és piszok orrunkban fennakad. Utóbbiakat fölfogni az orr belsejében levő kis szőrzsálak rendeltetése.

Élételen a lelegzés nyitott szájjal azért is, mert ily módon tödőnk nem telik meg teljesen, minek következtében a tödő is, a mellkas is fejlődésükben elmaradnak. Minthogy továbbá ez esetben a vér nem oxidálódik kellően, azaz nem végül elegendő élenyvel, a nyitott szájjal járó gyermekek többnyire halovány, beteges kinézésűek. A gyermekek összekuporodott testtartása rendszeren ugyancsak a száj nyitvatartására vezethető vissza, mert ha a gyermekek csukott szájjal járnának s orrukon át lélegeznének, ugy szükségképpen egyenes testtartásra kényszerítenek. Az orron át való lélegzés mellett a mellkas — minthogy a tödőek teljesen megtelnek levegővel — előre, a vállak pedig hátraszorulnak. A horkolás is csak a nyitott szájartásnak következménye. Az, aki ebrenléte alatt száját mindig csukva tartja, annak alvás közben is csukott a szája és ezáltal elkerüli a horkolás rossz szokását.

A fülünk belseje az Eustachius-cső által áll a szájjal összeköttetésben. Ha a szájat nyitva tartjuk, hanghullámok vesznek el, annélkül, hogy az aggyal közöltetnénk és ott gyors és tiszta képet alkotnának. Ez okból tapasztalhatjuk, hogy nyitott száju gyermekek rendszeren nem beszélnek tisztán és folyékonyon, minthogy nem hallanak egészen tisztán és a hallottat felfogni nem képesek. Ha az ilyen gyermekeket valamely kérdéssel meglepjük, ugy rendszeren megijednek s nem képe-

élvezük az „Örök béké”-t, mely áldozataival boldogit.

Igéző módon tapasztaljuk, hogy költőnk nemcsak olyan ember, »A ki szívét homlokán hordja«, hanem: »Egy ember, ki mindent tud« s mindent ragyogó formában. Még a »Kétszer kettő négy«-et is illusztrálja nagyszerű elbeszélésben. Hátha még életünk ékességeiről: a nőkről cseveg. Ó tudja csak igazán, »Milyenek a nők?« Óvasként figyelmeztet ugyan »Kerüld a szépet«, de hiába, eljön a kor, midőn rajongani kezdünk »Magyarhon szépségei«-ért s a »Háromszéki leányok«-ért. Az »Aradi hősnők« s a »Világ szép leányok« egészen elbűvölnek; érdeklődünk a »Széchy Mária« és a »Löcsey fehér asszony« iránt; bájosaknak találjuk »Petki Farkas leányai«-t; megígé a szép »Oclania« s a kacér »Afanezia«; hálójába kerit a sirénhangú »Tengerszemű hölgy«; titkos levélkéket küldünk az »Egyiptusi rózsá«-nak s nem idegenkedünk a szép iránt, akár »Észak honából« való is. Ily korban a »Szereltem bolondjai« leszünk, »Fehér rózsá«-t, »Sárga rózsá«-t, csokrot és »Még egy csokrot« küldünk vonzalmunk ékes-szólo tanujelül, sőt »Drágakövek«-et és »Délvirágok«-at is pazarolunk eszményképünk oltárára, és rajongásunk tetőpontján »Koronát szerelmemért« igérünk »Egy asszonyi hajszál«-ért, amit imádoztunk »Örök emlék«-ként ígért a »Nagyenyedi két füzfá« alatt, készek vagyunk elmenni »Minden poklokra keresztl«, akár »Egészen az északi pólusig«. Ekkor még azon naiv hitben élünk, hogy a nők között »Nincsen ördög« s hogy mi is vagyunk általok »Szeretve mind a vérpádig«, mely véleményünkben megerősít azon hit, hogy a nők fő-vezérelve »Tégy jót«. Hej pedig, aki »Asszonyt kísér, Istent kísért«.

Az asszony utjába akad valami hódító »Kárpáthy Zoltán«, vagy az udvarlás körül szerencsés

sek helyesen válaszolni. A nyitott száju gyermekeket gyakran butáknak tekintjük, mert az arcki-fejzés nyitott száj mellett sokat veszít természetes formájából.

A legtöbb izom, amely arcunknak kifejezést kölcsönöz, a felső ajakhoz van kötve és csak akkor képes mozogni, ha a felső ajak az alsón nyugszik, azaz a száj csukva van. Nyitott száj mellett az arcizmok télen maradnak és egyszerűen lefelé lógnak, miáltal semmitmondó, bizalmatlanságot ébresztő, energia és jellem nélküli arc képződik. A legszebb arc is sokat veszít nyitott száj mellett.

Az ipari munkások szabad lyceuma.

A múlt vasárnap délután Dózsa Jakab főreáliskolai tanár tartott igen érdekes és tanulmányos előadást: »Korunk vívmányai az ipar és kereskedelem terén« c. tétről.

Hogy az emberiség művelődését, a tudományokban, művészetekben való előhaladását megismerhessük, nyomon kell kísérjük az ipar és kereskedelem terén fokról-fokra elért vívmányokat, azok tökéletesbülését és folytonos fejlődését.

Az ember, mintegy Istentől való küldetést érez magában, hogy a természet titkait folytonosan kutassa, a nyert felfedezésekkel, találmányokkal az emberiség tökéletesbülését, felvilágosodását előmozdítsa. Az elmúlt századot, mint a természet alapos és mélyeséges tanulmányozása idejét nevezhetjük a felfedezések és találmányok igazi korának, amely időszakban a felvilágosodásnak sikerült legyőznie az itéletet s keresztül törve egyes osztályok érdekeit, egymásután alkotta meg az ipari termékek remekeit, minők a gőzgép, telegráf, telefon, világposta stb. A gőz mint vontató erő nyervén alkalmazást, kocsisort akasztanak a gőzgép után; 1814-ben építette Pullman csikagói gyáros az első vasuti kocsikat, melyek ma már az emberiség minden kényelmét kielégítik. 1885-ben a föld kereségén 83,000 mozdony, 144,000 személykocsi, 2,100,000 teherkocsi szállított 2,400 millió személyt és 12,000 millió métermázsát árult. De nemcsak a szárazföldön vágat a gőzgép eszeveszett sebességgel, hanem a vizet is gyorsan lapátolva szeldeli szelvébe és hosszába egyaránt. A magas fokra fejlődött technika és gyáripar egymásután teremt a hajó óriásokat, a legnagyobb tökélyvel és kényelemmel. 1885-ben vitorlás hajója volt Angliának 7881, gőzös hajója 5712, összesen 13593, Ausztria és Magyarországnak 375 vitorlás, 115 gőzös. Elmerült a világforgalomban a nevezett évben 1536 vitorlás és 591 gőzös, összesen: 2127 hajó.

Alig fejezte ki a világ bámulatát a »Vilmos császár« hajó szörnyeteg felett, mely 197 m. hosszú, 20 m. széles és 20 magas s melyet, 27000 lóerejű

gőzgép hajt, s a 450 főből álló hajószemélyzetten kívül 2000 utast képes befogadni és Brémától (Németországban van) New Yorkig (Amerika) 5 nap alatt tette meg az utat egy angol mérnök terve szerint máris a »Vilmos császár«-nál nemcsak nagyobb, de tökéletesebb szerkezetű és gyorsabb járatu hajó épült: a »Turbina«.

Amint a közlekedési eszközök tökéletesbültek és rohamos gyorsasággal fejlődtek, azon módon haladt előre a világposta is. Míg a múlt század elején hazánkban egy egyszerű levél viteldija Angliába 3 frt 50 kr volt, Angliából Amerikába pedig 12 frt, addig ma 10—100 fillérért még a legtávolabbi világrészbe is elviszik az egyszerű és ajánlott leveleket egyaránt.

Európában legtöbb postahivatala van Németországnak 33219, legkevesebb Montenegrónak 12, Magyarország 4681 postahivatalával a 8-ik helyen áll. Postacsomagot szállítottak az 1900. évben az Észak-Amerikai egyesült államokban 6120 millió darabot, nyomban ezután Németország következik 4603 millióval. Az Osztrák-Magyar-Monarchiában 1630 milliót és Romániában 68 milliót. De nemcsak a posta, hanem a villamos vezetékekkel beállított táviró és telefon is óriási mértékben elősegíti a világ kereskedelem és ipari forgalmának lebonyolítását. A telegráf egyik legszebb alkotása zseniális korunknak, amelynek némely helyen való felállítása sok pénz és áldozatba került, s valóságos hőstett volt, mint például Szibériában, Ausztráliában, hol egy-egy 800 km. hosszú óserdőt, tehát nagyobb távolságban, mint Budapesttől Brassóig kellett 20 m. szélességben keresztül vágni, hogy a 36,000 vasoszlopot a vad pápuák ellenkezése dacára is lerakhatták. Szenegámbiában (Áfrika) a vademberek, Szumátrában (Azsia) a majmok és más vadállatok tesznek igen nagy károkat a vezetékekben. De a remeknél remekebb alkotások között egyik kiváló zseniális produktum a tenger alatti telegráf (kábel), amely áll 7 szál rézdrótból 4 szeres guttaperca és 2-szeres kender kötél becsavarással.

Az első tengeralatti vezeték 1850-ben készült el, ez azonban már 3 hét múlva megtagadta a szolgálatot és 10 millió forint ezzel a tengerben maradt örök időkre. Az 1865-ben szintén Anglia és Amerika között lerakott 2-ik kábel elszakadt, míg a 4785 km. hosszú és 22 millió koronával Bresttől Szt.-Pierreig 1866. július 7-én készített 3-ik kábel ma is működik s már a 3-ik fennállási évében 27 százalék osztalékot juttatott a részvényeseknek. 1887. évben már 950 tengeralatti vezeték, ma pedig 1300 nál több kábel működik, melyeknek javítása végett 40 hajó állandóan utban van. A legelső kábel sürgönyvel egy sző 12 frt volt, 1872-ben még 2 frt 40 kr, 1884-ben már 96 kr és ma 30 kr.

A kereskedelmi és viláfgazdalmi eszközök ily tökéletes fejlődése maga után vonta a gyár-

ipar gyors fellendülését és minden nyers termény legaprólékosabb részletekig való feldolgozását, értékesítését. Nálunk az 1890. évi XIII. t.-c. állami kedvezményben részesíti mindazon gyárakat, melyek még eddig gyárilag elő nem állított készítményeket termelnek. Ennek alapján állami kedvezményre létesült 359 mezőgazdasági szeszgyár, 74 fonó és szövő, 73 vegyészeti, 50 agyag és üvegáru, 44 vas és fémáru, 37 gépipari, 14 szeszipari, 14 faipari, 12 bányászati, 12 bányászati-üzemi és 36 élelmezési-, ruházati- és hangszergyár.

Lépést tartott természetesen a közlekedési eszközök fejlődésével a nyomdászat is. Míg kezdetben csak tökéletlen kézsajtók állottak rendelkezésre, ma több száz és ezer lóerejű gőzgépek hajtják a leggyorsabban működő rotációs gépeket, melyek óránként 10,000 számra teremtek elő a legnagyobb terjedelmű újságokat. Érdekes világot mutatja, hogy Európának 20,000 hírlapja van, ebből 16,500 angol, 7800 német, francia 6850, spanyol 1600 és egyéb 4800. Amerikának 13,600, Ázsiában 3000, Ausztráliában 790 és Afrikában 200 újság van.

Az acéltoll, óra, tű, kádár és építő ipar mind igen érdekes és rohamos fejlődést mutatnak. Az építő ipar legnagyobb tökéletességét New-Yorkban, Amerikában érte el, ahol a telek mesés drágaság (egy négyszög méter 6000 frt) kényszerítette a telektulajdonosokat, hogy szédítő magasságu 21, 25, 27 emeletes eltolható házakat építtessenek. Így a Szentháromság temploma 86'4 m. magas. A Rowpark háza pedig 113'8 m. és 27 emeletes. Ha figyelembe vesszük, hogy a székelyudvarhelyi ev. ref. templom tornya 51 emelet lakói milyen magasból nézik le az emberiséget.

Nem kisebb haladást mutat az előbbieknél a bányászat sem. A világon évenként termelnek 4850 millió métermázsát (qu.) kőszén, 450 millió qu. vasat, 64 millió qu. petroléumot, 6300,000 qu. ólmot, 3,710,000 qu. rezet, 42,500 qu. ezüstöt és 1,820 qu. aranyat. Természetes, hogy ezen ásványok közül nemcsak a termelés nagyságával, de használatosságával fogva is legértékesebb a kőszén.

A világító anyagok előállításában legtöbbet haladtunk az utóbbi 40 év alatt, s a jelenleg használatban levő gyertya, petróleum, acetilén, gáz, szesz és villany világító anyagok közül ez utóbbi fogja a jövőt meghódítani, mint amely nem fogyasztja a levegő oxigénjét és nem fejt ki meleget.

Az ipar és kereskedelem kölcsönösen alapították meg a nemzetek anyagi jólétét, fejlesztették rövid idő alatt igen magas fokra kulturáját. Ezen érdekes előadását Dózsa tanár a számokat feltüntető csinos szemléltető táblákkal tette maradandóvá, melyeket a polgári önképző-körnek is adományozott.

Tartalmas és nagy fáradsággal összeállított előadásért Solymossy Endre biz. elnök meleg szavakkal fejezte ki köszönetét a hallgatóság egyhangú helyeslése mellett, melyeknek bevégeztével Wallinger István szavalta igen hatásosan Radó Antal »Talpra magyar«-ját.

A jövő előadás 1904. január első vasárnapján lesz s biztosra vesszük, hogy a hallgatóság 200-nyi rendes létszáma a jövőben is érdeklődéssel fogja kísérni ezen tanulmányos előadásokat.

Különbélék.

Tíz esztendő!...

... Mai nappal a »Székely-Udvarhely« tizedik évfolyamába lépett. Csendesben, zaj nélkül, de kitartó önbizalommal küzdötte meg tövises pályáját. Lassan, apránként szántogatta barázdáit azon a talajon, hol mások ekéje soha sem járt... Az olvasás iránt kedvet ébresztett még ott is, ahol különben ezelőtt az iskolai könyveken kívül alig olvastak mást. E székely vármegye, mely központja a Székelyföldnek; megrakva tanítéztekkkel — évtizedek óta rajokat bocsátott ki a magyar haza minden tájára. Nem egy országos hírnevű embernek bölcsőjét ringatták itt; igen sok nagynevű székely nyerte első oktatását ez ősi anyavárosban. Tudósok születtek és nőttek fel e helyen... S mindezek mellett, ha még sem volt újsága, mely hirt adjon róla és jó irányu törekvéseit elősegítse, megacélozza s diadalra juttassa — az nem a nagyközönségen mult, a melynek legszebb bizonyítéka, épen a »Székely-Udvarhely« kilenc esztendő multja. Ez a talpig székely újság megküzdött a közönyösséggel s ugy

Nosz Gusztáv.

»Fortunátus Imre«, a külső előnyökkel dicsekvő »Szép Michál«, a csábításairól »Hirhedett kalandor«, a »Hős Pálffy«. Bálokon udvarol neki »Sokolgy Gergely«, a fess »Fránya hadnagy«, mint a »Fekete sereg« fiatal tagja, s »Chinchilla herceg«, mint »A legvitézesebb huszár«. Ott settenkedik a »Bolondok grófja« meg a »Cigány báró« is. S így megtörténik, hogy egy szép napon »Virradóra« mint »Kétszarvú ember« ébredünk. Lecsüggesztett fejjel járunk, mint a »Debreceeni lunatikus« s pláne, mikor nemsokára olvassuk: »Herceg és Fro Didvolo« jegyesek, haragtól »Fekete vér« kezd pezsgeni ereinkben, de hiába, nem segíthet már rajtunk, különösen most, a kötelező polgári házasság idejében, sem »Lenczi Péter«, sem pedig »Péter Péter«.

Bizony »Szomorú napok« ezek, valóban »Hétköznapok« az elmúlt mámoros hetek után. Kezdetét veszi a »Tarka élet«; azt gondoljuk, elérkeztek reánk nézve is a »Janicsárok végnapjai«. De nemsokára enyhül szenvedélyünk vihara s szelidülnek a »Hangok vihar után«. S ha valaki tudni akarja, mi okozhat ily lelki átalakulást, egyszerre ü a felelet: »Keressd a szívet«. Csevegésünk folyamán áttérhetünk a kérdésre: »Milyenek a férfiak?« Mint ifjak, könnyelmű, ingadozó »Napralforgók«, mint férj hasonlít némelyik a »Szigetvári vértanuk«-hoz. Míg a nők a ruhadivatnak hódolnak, addig a férfiak a »Politikai divatok«-hoz szabják meggyőződésüket; némelyik közülük azonban csak olyan »Politikus csizmadiá«-féle marad mindvégig. Senki sem szereti a »Szegénység utjára«-t s így vagy azért, mert éhezni nem akar, iparkodik némely hozományvadász jó parttárral »Házasságot éhségből« kötni, vagy pedig aki végképen a »Pénz betegség«-ben szenved, hogy kigyógyulhasson, elveszi akár a »Rutak rutja«-t.

»Szegény gazdagok« az ilyenek. »Elátkozott család«-ot alkotnak azok, akik együttlétüket nem az érdekközösségre s lelki harmóniára alapítják, hanem a hol a férj rabulistikus okoskodással hártart von az »Enyém, Tied, Övé« fogalmai között, nevének azt mondvan: enyém az is, ami a tied, de a tied nem az, ami az enyém, hanem inkább az övé, kiért titokban lánog a drágalátos férj. S aztán milyen ravasz logikával él némelyik. Ha pl. egyik vagy másik a klubból való hazamenet közben inogva »Felfordult világ«-ot vél maga körül látni, nem önmagának a deciliteratura tulságos élvezetében akarja ennek okát keresni, hanem abban, amit a híres galileai csillagász mondott: »Eppus si movet«. »És mégis mozog a föld«. De lassan-lassan észrevétlenül közeledik az idő: »Mire megvénülünk.« »Negyven év viszhangja« él szomorítólag lelkünkben. Közönyösek kezdünk lenni földi istennőink iránt s magunkba térve, keresztényi megnyugvással azt rebesgetjük: »Egy az Isten« s az vigasztal, hogy a »Vén emberek nyara« is kedves szokott lenni. Végül következik a halál órája, ha vannak olyanok is »Kik kétszer halnak meg«, ugy Jókai korántsem ezek közé tartozik, hanem ellenkezőleg, róla a Múza már a bölcsőjénél azt dalolta, hogy ő sohasem fog meghalni, egyszersmind a halhatatlanság glóriáját övedzven homloka körül. S míg Milton angol költő nemzetének csak egy elvesztett paradicsomáról zenghetett, addig Jókai nemcsak dalolt a jogaiba visszahelyezett magyar népnek, a diadalra jutott magyar nyelvnek, a kivított szabadságnak visszanyert paradicsomáról, hanem ennek egyik legtevékenyebb arkangyalaként óvja nemzetét az abból való kiűzés veszélyétől.

szólt közönségéhez, hogy az a lelkes tábor soha sem unta meg, sőt évről-évre mindinkább megszerette és ismerősei, jóbarátai körében teljes önzetlennel hazafisággal ajánlotta, terjesztette. Ezuttal nem akarunk a „Székely-Udvarhely” kilenc esztendő multjával behatóbban foglalkozni. Majd elmondja ezt mához egy évkor jubiláris számunk, melyben — ha Isten megsegít — a „Székely-Udvarhely” tízéves történetét is hozni fogjuk. Sőt m. t. Olvasóinknak már most megígérjük, hogy a „Székely-Udvarhely” jövő évi karácsoni számához egy igen becses és értékes, összes előfizetőink névsorát, avagy nagyobb közleményüket tartalmazó Emlékkönyvet szándékozunk ajándékkul mellékelni s azt az új évben belépő összes előfizetőinknek díjmentesen megküldeni. A változatosnak ígérkező Emlékkönyvbe lapunk összes munkatársain kívül hazánk legjelesebb írói fognak dolgozatokat küldeni s részünkről is mindent elkövetünk, hogy ezen ajándék-könyv m. t. olvasóink tetszését megnyerje.

Ezeknek előrebocsátása után m. t. olvasóinkhoz azt a tiszteletteljes kérést intézzük, hogy lejárt előfizetésüket megújítani, esetleges hátralékaikat kiegyenlíteni és a „Székely-Udvarhely”-et ismerőseik körében ezután is megrendelésre ajánlani kegyeskedjenek, hogy nem kicsinylendő feladatainknak mi is pontosan megfelelhessünk. A „Székely-Udvarhely” jövőre is hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap, tehát minden héten kétszer karolja föl e székely anyaváros és vármegye közügyeit. Nem riadva vissza semmi áldozattól: hiszen, lelkiismeretesen és pártatlanul szolgálja a székelység legvitálisabb érdekeit. Az a pár korona előfizetési díj, mely egyeseknek amúgy sem lehet sok — bőven visszatérül azáltal, hogy legjobb tehetségünk szerint és munkatársaink hathatós támogatásával, mindig oly közleményeket kívánunk hozni, melyek a „Székely-Udvarhely” hatáskörébe tartoznak s a közérdeket valóban előmozdítani hivatottak. A székelység ügyeivel állandóan foglalkozunk, mert hiszen székely népünk előhaladása, boldogulása, nemcsak székelyföldi, hanem elsőrendű nemzeti és így a leghazafiasabb érdek is. Legyen szabad tehát m. t. olvasóink, önzetlenül támogató munkatársaink eddig tapasztalt nagybecsű pártfogását továbbra is kérnünk, hogy elvállalt és folytonfokozódó kötelezettségeinknek — teljes mértékben megfellehessünk. A „Székely-Udvarhely” előfizetési ára lapunk homlokán olvasható. Az előfizetések postadíjmentes beküldésére a m. kir. postatakarékpénztár 10,489. sz. befizetési lapja használandó, melyet mindenkinek készséggel és ingyen küldünk meg.

* * *

Rendkívüli kedvezmény lapunk t. előfizetőinek.

Kiváló szolgálatot óhajtottunk teljesíteni lapunk t. előfizetőinek, midőn a magyar nők kedvenc divatújságával a

Budapesti Bazárral

oly egyezsége léptünk, hogy t. előfizetőinknek e minden tekintetben praktikus és modern szépirodalmi divatlapot az egy korona ötven fillér negyedévi előfizetés helyett

negyedévenként 1 korona 30 fillérért

küldjük.

A Budapesti Bazár pompás kiállításban havonként kétszer jelenik meg s minden számában 60—70 divatbrán mutatja be a legújabb francia és angol divatot, a legújabb kézimunkákat s hogy az öltözékek házilag is elkészíthetők legyenek, két oldalas szabás- és kézimunka-ívvel is szolgál, sőt természetesen nagyságban, papírból kivágott kitudó szabás mintákat is nyújt. A Budapesti Bazár szakszerű képeivel és utasításaival a női öltözékek házi elkészítésének titka meg van fejtve! Szépirodalmi részét elsősorban írják.

Midőn ezen rendkívüli kedvezményt lapunk t. előfizetőinek szíves figyelmébe ajánljuk, megjegyezzük, hogy e kedvezményben csakis lapunk előfizetői részesülnek. Előfizetéseket minden hó elsejétől kezdve elfogadjuk.

Az előfizetési pénzek lapunk kiadóhivatalába küldendők.

Kiváló tisztelettel:

A „Székely-Udvarhely”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **Boldog karácsoni ünneplést kívánunk m. t. Olvasóink-, munkatársaink- és lapunk minden igaz barátjának!**

— **Lapunk legközelebbi és ez évben utolsó száma** — a karácsoni ünnepek közbejötté miatt — e hó 31-én fog megjelenni.

— **A magyar békeapostol.** Midőn karácson ünnepére beharangoztak, Magyarország minden templomában az Üdvözítő szavát fogják hirdetni s áhítatos szívvel fognak a békeségért és szoros összetartásért imádkozni, a mivel hazánk legfőbb egyházfejedelme nemes intencióinak teletnek meg, ki a békét választotta jelszavának. Mert legújabb pásztorlevelében is, melyet V a s z a r y Kolos hercegprímás a karácsoni ünnep alkalmából kibocsátott, szent buzgalommal csinál propagandát a béke mellett. A hazafias egyházfejedelm így szól e körlevelében: »Hazaszeretelünk eszménye legyen Istent imádni, a királyt tisztelni, a haza javát előmozdítani«. Az ilyen vétdus természet kell, hogy hozzon és a nagy ünnepen bizonyára milliók ajkáról fog Egbe szállni az ima, hogy békeapostolunk drága életét még évek hosszú során tartsa meg Isten számunkra! (P. C.)

— **A szent Ferenc-rendiek templomában** karácson ünnepén az ünnepi szent misék naponta d. e. 9 órakor, a délutáni istentiszteletek pedig fél négy órakor kezdődnek. Kadics- és Bethlenfalván a Lövetére távozott plebánost a szt-Ferenc-rendi atyák helyettesítik s így a funkót egymás között a szerint fogják beosztani.

— **Karácsoni istentisztelet a ref. templomban.** A székelyudvarhelyi ref. egyházban a karácsoni ünnepek alatt a következő sorrendben történnek az istentiszteletek. E l s ó n a p: délelőtt 10 órakor predikál Vajda Ferenc ref. pap; urvacsorai beszédet mond Demes Ferenc s. pap. M á s o d i k n a p: délelőtt 10 órakor predikál Vajda Ferenc ref. pap. H a r m a d i k n a p: délelőtt 10 órakor predikál Demes Ferenc s. pap. Mindhárom nap délután fél 3 órakor az istentiszteletet Demes Ferenc s. pap végzi.

— **Unitárius istentisztelet.** A helybeli unitáriusok karácsoni istentisztelete a vármegyeház disztermében f. hó 26-án délelőtt 11 órakor kezdődőleg tartatik, amely alkalommal urvacsora osztás is lesz.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Filep Imre helybeli kir. törvényszéki joggyakornokot a szentágotai kir. járásbirósághoz aljegyzőnek nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter K o l l á t Emma peteki állami elemi iskolai tanítónőt a marosújvári állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

— **Eljegyzés.** Felsőboldogasszonyfalvi K i s s József eljegyezte S e p s i Róza k. a-t városunkban.

— **Esküvők.** Székelyudvarhelyi S z e b e n y Antal fiatal derek iparos polgártársunk e hó 29-én d. u. 3 órakor a fehértemplomi róm. kath. templomban esküszik örök hűséget M a j o r o s y Ilonka k. a-nak. — Székelyudvarhelyi P á s z t o r Miklós oroszhegyi jegyző segéd pedig jövő hó 16-án d. u. 2 órakor vezeti oltárhoz T a m á s Ágnes k. a-t Oroszhegy községben.

— **Választások.** Városi képviselőtestületi tagjaink választása e hó 28-án lesz a vármegye alispánjának elnöklete alatt a városház tanácstermében. Ajánljuk választó polgárságunk érdeklődő figyelmébe ezt a mindenesetre fontos aktust.

— **Elhalasztott Rákóczi ünnepély.** Etéden a Rákóczi-ünnepélyt, melyet e hó 26-ára terveztek, folyó hó 31-en, ez év utolsó napján fogják megtartani Ezen változásról e helyen értesíti a n. é. közönséget a rendező bizottság.

— **Második ünnepen** (karácson másodnapján) a helybeli polgári önképző és segélyző egylet nagytermében „Koszoru-Estélyt” rendez, melyre a n. é. közönséget e helyen is meghívja a rendező. Az estély kezdete 8 órakor, belépési díja személyenként nőknek 40 fillér, uraknak 60 fillér. A meghívó kívánatra a belépésnél előmutatandó.

— **Házfelszentelési ünnepélyt** tart az alsósiménfalvi „Ifjusági egylet” és az „Alsósiménfalva és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet” Alsósiménfalván e hó 27-én d. e. 11 órakor kishalmágyi Hollak Arthur vármegyénk köztisztviselőben álló főispánja védnöksége alatt. Az ünnepély után bankett és táncvigalom lesz. Az ünnepélyen Hollak főispán, gróf Haller János hévízi földbirtokos, Somogyi István nagyküllővármegyei alispán, Gyárfás Endre földbirtokos és még igen sok előkelő személyiség vesz részt.

— **Törvényhatósági bizottságunk** III. rendes közgyűlését — mint mult számunkban jeleztük — szombaton d. u. folytatta. Az alispáni és árvaszéki jelentéseket tudomásul vette. Bencze Dénes oklándi szolgabírónak 15 évi szolgálat után 1000 K, Boér István járási irnoknak 20 év után 684 K, Barabás Dénes járási irnoknak 10 év után 456 K és Vass Mózes hivataliszolgnak 12 év után 193 K 60 fillér évi nyugdíjat szavazott meg. A városi képviselőtestületi tagok választásához elnöknek az alispánt, s Daró Lajos és Végh Mihály biz. tagok helyének betöltéséhez a járási főszolgabírókat küldötte ki választási elnököknek. A választások e hó 28-án, illetve 29-én lesznek. Dr Kovács Géza orvosi oklevelét kihirdették. A vármegyei pénzalapok elhelyezésénél elhatározták, hogy a nyugdíj-alap 150,000 K összegéből 4 százalékos járadékkötvényeket vesznek. Az albizottságok nagyrészt a régicikből újra választották. Új tagok az állandó választmányban Lántzky József, a közegészs. biz. Szakáts Zoltán és Solymossy János, a közp. vál.-ba pedig Ajtai János lettek. A vármegyei árvaszékhez még egy ülnöki, kiadói és hivataliszolgi állás rendszeresítését ajánlattal terjesztik a belügyminiszterhez. Pártolják az E. G. E. székely kiállítás rendezését célzó akcióját, ugyszintén a kör- és községi jegyzők ügyét pártoló feliratokat is. A közgyűlés általános érdeklődés között este 7 óráig tartott.

— **A csuz és köszvényes betegek** a szerek sok fajtáját alkalmazzák anélkül, hogy orvos tanácsához folyamodnának. Köztudomásu, hogy a Zoltán-féle csuz és köszvény elleni kenőcsben orvosok és betegek oly kipróbált szert ismernek, melytől még azok is, kik 15--20 év óta szenvedtek s fürdőket és különféle szereket használtak eredménytelenül, már néhányszori bedörzsölés után meggyógyultak. Ezt bizonyítják számtalan köszönő levél és azon hiteles orvosi nyilatkozatok, melyek a fővárosi, vidéki és külföldi kórházakban folytatott kísérletekről és azok eredményeiről állítottak ki Zoltán Béla budapesti gyógyszerész részére, kinél e szer üvegenként 2 koronaért kapható.

— **Adományok a muzeumnak.** Az alapítandó megyei muzeum gyűjteménye a megelőző kimutatás óta Zöld Gyula adományából 1 drb régi pénzzel és Zöld Sándor adományából 5 drb régi pénzzel gyarapodott, mely adományokért az udvarhelyvármegyei muzeum-egyesület nevében köszönetet mondok. Csehély Adolf, muzeumi igazgató.

— **Egy hamuszínű kurta kabát,** tiszta új, fehér bőrrel beleve, e hó 22-én este Székelyudvarhely és Felsőboldogasszonyfalva között a szekérről elesett. A becsületes megtaláló sziveskedjék e lap kiadóhivatalát értesíteni.

— **Sikkasztás egy vidéki takarékpénztárnál.** Szenzációs bűneset foglalkoztatja Dicsőszentmárton lakosságát. Weisz Izidor, az ottani takarékpénztár könyvelője egy betéti könyvhamisításával 3383 K 80 fillért sikkasztott el apránként az intézet pénztárából. Weisz töredelmes vallomást tett és a bűneset nyomozását az erzsébetvárosi kir. ügyészség tovább folytatja.

Közönség köréből.*

Tisztelt szerkesztő ur!

A „Székely-Udvarhely” 102-ik számában, „Közönség köréből” daróci Török Lajos és társai által a jegyzői egyletet, annak elnökét, igénytelen személyemet érintő mariusi kesergésekre csak annyit vagyok bátor kijelenteni, hogy a jövőben is, mint a multban tettem — minden idegen befolyástól menten partikuláris érdek nélkül fogom vezetni egyletünk ügyét; mert én nem egynehány kartárs akarata, hanem az egész vármegye jegyzői elvei előtt vagyok köteles meghajolni s azoknak érvényét szerezni.

Epen ezért nehogy szemembe vágja valaki, hogy aki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul — s mert egy keblügyet mint elnök csak illetékes forumon, az egylet közgyűlésén tartok illőnek elbírálni, e téren való mindennemű illetéktelen erőlködést, mint az egylet méltóságához nem illőt, visszautasítok, s mert üres szavakkal hivatalosan érdemesebb karaktereket kritizálni tisztességtelennek tartom, e téren ez ügyben mint elnök polemiamat végleg befejeztem tekintem.

Fenyéd, 1903. dec. 22.

Gálffy István,
jegyző-egyl. elnök.

* Ezen rovathban minden közérdeklő felszólalást díjtalanul, de a beküldő felelősségére közöl a Szerk.

A „Székely-Udvarhely“ karácsoni melléklete.

Karácson éjjel.

Üres az út, vig népe rég elszéledt,
Sötét homály dereng mindenfelé . . .
Az ablakokból szelíd fény sugárzik
S hallik a hívők buzgó éneke.

Künn néna csend s mintha aludna minden,
A vad zsvivaj álmosan szendereg . . .
Mint hogyha holtak birodalma volna —
És árnyékok a tündö emberek.

Az Élet mintha megtisztult vón' mára,
Biborpalástba, cífán öltözött . . .
Szennyes ruháját elveté egy napra
Szemébe bünbánó könny szökött.

Üres az út . . . Csak ott a messzeségbe
Tipeg egy asszony s kisedé gyermeke.
A kis fiu megáll az ablakoknál —
Mely mind tündöklő fényvel van tele.

. . . A harangszó fölzug az éjszakában,
Odabenn zengik: Mostan született . . .
S az anya vonja fiát a halálba,
Ki ártatlan majszol egy kenyeret.

Láng Jenő.

Bethlehemes játék.

A karácsonest békés, nyugalmas csendje elborítja az egész vidéket. Fehér hólepel csillogott mindenfelé, végtelen szélességben és még mindig hulltak-szállongtak reá a csillámló, kristályos hópihék. Mintha a mindenség elszendergett volna, semmi zaj nem zavarta a csöndesség harmóniáját; minden egybeolvadt, mindenre ráborult a fenséges éjszaka. A mécsesek, az apró gyertyák már javában lobogtak; mosolygó, pajzán fényük kivilágolt a sötétségbe, mintha enyelegve mondaná:

— Itt az én árnyékomban van a béke, a szeretet. A hívő lelkek engem vesznek körül, itt elmélkednek az égi fényességről, az isteni gondviselésről, a Megváltó születéséről . . . Zsolozsma csendül föl ajkukon és megtisztulnak attól a saktól, amelyet te sötét, félelmetes éj reá vetsz. . .

A bethlehemesek már megindultak, hogy gyönyörködést nyujtsanak színjátékukkal. Elöl egy halvány ifjuval, aki királyi ornátusban szegte a csikorgó utat . . . A többiek mind vigak valának, ő szomorú . . . A többi tudott kacagni, neki sirásra állt a szeme . . .

A grófi kastély felé tartottak.

A büszke, középkori vár-stilusban épült lak merően sötét volt. Lakója az öreg, visszavonult gróf, meg a cselédsége. A lak kapuja örökké zárva koldusnak, gazdagnak egyaránt.

A hires mágnás-család utolsó ivadéka élte benne sanyaru életének hátramaradt részét, sehová nem látták járni, senkivel nem hallották bizalmasan szóba elegendni, mindig magában s mindig a magányé volt . . .

Odaérkeztek . . . A csöngetésre egy öreg szolga ténfergett a kapuhoz.

— Kik vagytok?

— Bethlehemesek.

— Hát várjatok! . . . Majd megkérdezem a méltóságos urat, hogy jöhettek-e vagy lóduljatok.

— Ejnye, bátyám, de istentelen beszédje van kelmednek — szólt a vezető. — A szeretet ünnepén egyszer már kijózanodhatna.

— Csitt, mert be nem jöttök!

Kis vártatva visszatér az öreg, kaput nyit és szép sorjában belép a bethlehemes sereg.

— A méltóságos ur kívánja hallani . . .

Eredjete föl . . . De kárt ne tegyetek semmiben, mert különben . . . Aztán, ha készen vagytok odafenn, hát majd kerüljetek hozzám . . . Ha jól esináljátok, mézes bubát is kaptok . . . No így, csak eredjete, ezen az ajtón, oszt' egyenesen.

Ügygyel-bajjal csak eljutottak a grófhöz.

Ennek szigorú, kemény tekintete egy percre fölengedett. Gyermekkora óta nem látott bethlehemes játékot, most látni óhajtott . . . Azóta sok-sok idő telt el; a haja megfakult, az ifjú érzések ellobogtak, az élet zománca megkopott, mi sem maradt meg a hajdanból, minden átalakult, minden ködbe omlott.

És gyermeki kedélyvel, üdén nézte, bámulta a miniszteriumot, a bibliai játékot . . . És szemlélte a csapat vezetőjét, azt a halvány, bánatos ifjút, aki oly értelmesen, oly szívhez szólóan mondotta az ódon szöveget, aki úgy hasonlított valakire, de hogy kire, azt még maga sem tudta. Gondolkozott, hátha kitalálja . . . Már nem is a játékot figyelte, hanem a díszes öltözött napkelet királyát, aki épp hódolatát fejezi ki a Megváltónak. A bethlehemes játék véget ért.

A gróf meglepődése jelül bőkezűen jutalmazta meg az ifju csapatot. Aztán elküldötte a gyermekeket, de a szomorkodó ifjút ott marasztotta, aki nem tudta ezt mire vélni és meglepődve állt a küszöbön . . . A gróf hozzá lépett.

— Ugy-e, fiam, Kendi Ágnes magzatja vagy?

— Az övé.

— Van apád?

— Meghalt!

— Honnan tudod?

— Megmondta az édes anyám. És mindig sirt, ha emlékezett reá. Én nem láttam, nem ismertem soha, de azért nagyon szeretem.

A gróf elfordult. A szemére tödült könnyeket sietve, észrevétlenül törölte le. S valami kimondhatatlan fájdalom marengolta szívét.

— Miből éltek?

— Munkába jártunk . . . Aztán, hogy az édes anyám beteg lett —

— Hát beteg? — kérdezé a gróf.

— Nagybeteg. Az Istennél van az irgalom bajára; — így hallottam susogni a szomszédban. S nekem magára kellett őt hagynom, hogy pénzt hozhassak gyógyszerre, orvosra.

— S hátha azt mondanám, hogy én vagyok az apád, nálam maradnál?

— Édes anyámat el nem hagyom a világerért sem. Aztán, hogy apám volna a méltóságos ur? Édes anyám nem hazudik; ő azt mondta, apám meghalt, én meg imádkozom csendes nyugodalmaért, lelki üdvéért.

Mély csend lett. Kivül sikongott a szél és zörgette az ablakokat. Atya és fiu egymásra néztek, merően, hosszasan . . .

Egyszerre becsendült a lélek harang szava . . . Átható hangja keresztültört az éjszaka fekete tömegén . . .

Mindketten térdre borultak és zokogva imádkoztak a haldoklóért . . .

A fiu aztán kitámolygott a szobából; ment, rohant, hogy elérje a halált . . . S valaki követte, hogy el ne kessen; még nedves volt az arca a könnytől . . .

Sietve mentek . . . Már eltűntek az éjszaka kába . . .

És a lélekharang csak csengett, lassan az is elhalt.

A bethlehemesek meg folytatták utjukat, teli kézzel, örvendezve . . .

Székely-kivándorlás.

Valamikor, nemis régen,

Agyagfalvi hires réten,

A székelység felkiáltott:

„— Régi vitéz fegyverünkkel,

Ha menni kell, mind menjünk el!“

S bátran, büszkén sikraszállott.

Most is mennek . . . S amint halad

Egy-egy szegény vándorcsapat

Messze-messze idegenbe:

Felhő száll a Hargitára,

Zápor hull a sohájára —

S úgy belevág a szívembe . . .

Fülei Sz. Lajos.

Bethlehem, az Ur Jézus születéshelye.

Karácsonkor Bethlehem felé irányul a közfigyelem. Ennélfogva igen alkalomszerű dolog Bethlehemből megemlékezni.

Bethlehem (azaz kenyér háza), mely Ephrata néven is előfordul, Palesztinában, Júda-földjén fekszik. Hajdan Dávid városának is nevezetett, mivel Dávid király itt született. Bár jelenben igénytelen, alig háromezer lakossal bíró falu, de a Világmegegváltó itteni születése örök hírre emelte.

Jeruzsálemtől délnek, két óra járásnyira, a hebroni országot keleti oldalán, mosolygó dombok és völgyek felett uralkodó magaslaton épült. Vidéke regényes és termékeny, lekvált füge- és szőlőben.

Bethlehemtől vagy kétszáz lépésnyi távolban keletre, egy várszerű hármaskolostor áll, pompás, nagyszerű templommal. Ebben a templomban van Jézus születési helye.

Már az első keresztények az istálló fölé, melyben Jézus született, kápolnát építettek. Azonban Hadrián császár, hogy a keresztényeket e hely tiszteletétől visszariassza, Adónis pogány istenség szobrát állíttatta föl ott és pogány istentisztelet tartását rendelte el. A szent hely profanálása Konstantin császár idejéig tartott, kinek anyja, Ilona ledönteté a szobrot s helyébe fényes templomot építtetett, mely szűz Máriáról van elnevezve. A nagyszerű bazilika hajójában negyvennégy korinthusi oszlop áll; teteje olomból, gerendázata csupa cedrusfából készült.

A főoltár, illetve a szentély alatt van elhelyezve az Ur barlangszerű születési helye, melybe északról tizenhat, délről tizenhárom lépcső vezet le. Maga a sziklaüreg harminckilenc láb hosszú, szélessége pedig tizenkét lábnyi. Három hatalmas porfiroszlop biztosítja a barlangot a beszakadás ellen. Talaja fehér márványlapokkal van kirakva, melyeken fekete és vörös erecskék kigyóznak. Oldalait selyem függönyök borítják.

A szent helynek három oltára van. Egyik ott áll félkörben, hol a két lépcsőzet végződik. Ez az oltár egy márványasztal, mely alatt háromszázöt ezüstlámpa ég (a legértékesebb XII. Lajos francia király ajándéka). Az itteni talajt tartják ama helynek, hol a szűz Anya az isteni kisdédet szülte, miért is egy tizennégy sugaras csillag födi el azt, melynek belső körén ez a fölírat olvasható: „*Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est*“. Itt született szűz Máriától Jézus Krisztus. Ettől a helytől négy lépésnyire, a déli lépcsőzet mögött van a sziklaüreg, hol egykor az a jászol állott, melybe Mária kisdédét fektette. E jászol a hetedik században Rómába vitték, hol ezüst szekrénybe zárva, az ugynevezett *Maria Maggiore* nevű templomban évenként karácsonkor nyilvános tiszteletre kitétetik. Ma már csak néhány fadaraból áll az egész, melyek összekötve, ezüstkeretű üveglemezen át szemlélhetők.

A keresztény fejedelmek sok drága ajándékot küldöttek, vagy hagytak hátra, ha Bethlehemben jártak, a jászol feldíszítésére. *Magam a mi királyunk is látogatásával és ajándékozásaival hódolt e magasztos történelmi helynek.* Köztudomású, hogy a boldogult Rudolf trónörökös is, mily kegyelettel járta végig a palesztinai szent helyeket.

Az a hely, hol az angyalok a pásztoroknak megjelentek, most ötven-hatvan olajfával van beültetve és fallal bekerítve. Felügyeletével egy görög pap van megbízva. Közepén egy szent Ilona császárné által épített szép kápolna áll.

A keresztények Bethlehemből évenként karácson éjjel fényes körmenetben vonulnak le a fenn leirt születési helyre. Legelől megy a Ferenc-rendiek Zárdafönöke, karján egy Jézuska-alakkal. Utána a többi papok és a hívek, mindannyian égő fáklyát tartva kezükben. Amint odaérnek, a karácsonéji evangéliumot éneklik s e szavakra: „*betakará őt polyákba és jászolba fekteté*“ — a főnök a Jézuska-alakot polyákba takarja és a márvány jászolbölcsőbe helyezi, mire arca borulva, a jelenlevőkkel együtt buzgó imádságba merül.

A modern Betlehem. Karácson táján akaratlanul is oda fordul figyelmünk, ahol a kereszténység bölcsője ringott. Ez a hely Betlehem, hol a Megváltó született. Ennek a városkának külső képe még ma is olyan, mint amilyen kétezer esztendővel ezelőtt volt. Házai — eltérőleg kelet többi városainak épületeitől — nem gyakorolnak olyan barátságosan benyomást a szemlélőre. Az ajtók, ablakok mind tárva-nyitva vannak és szabadon szemlélhető a házak csendes életmódja.

Egy francia utazó következőképpen jelezte azt a csodálatos nyugalmat, amely az egész városban uralkodik: Az ember azt véli, hogy valamelyik elhagyott temetőben járkál és a tömeg mindenféle hangosabb szótól tartózkodik, mintha egy alvó gyermek nyugalmát féltene.

Betlehem mai lakóssága munkás és szorgalmas. Leginkább bor- és olajbogyó termeléssel foglalkoznak. A férfiak rendszerint emléktárgyak eladásával kereskednek, miket maguk készítenek. A nők feltűnően tisztán ruházkodnak.

Marcus Valerius Martialis epigrammáiból.

I.

„Mondj igazat nékem, Marcus, kérlek, ne tagadd meg;

Én nekem oly örömet, mint az igaz, mi sem ad.“
Ily kérésekkel zaklatsz te, Gallicus, engem,
Ha klienseidet védve beszélsz azokért,
Vagy ha műveidet recitáld olykor előttem,
Megtagnadni a mit kérsz, nehezemre esik,
Halld hát azt, ami még az igaznál is igazabb ám:
Nem szereted biz' te, Gallicus, az igazat.

II.

Korholsz, Tucca, hogy én hatlábú verseket írok,
Megtörténik az, és azt hiszem, így tehetek.
„Mégis hosszú nagyon.“ Nem olyan szokatlan
e forma;
Olvass distichont, ha csak a kurta a jó.
Egyezzünk meg azon, hogy én nekem írni lehessen
Hosszu verseket és majd te nem olvasod el.

Dr Pál Ernő.

Az elszólás ára. Most van a képkiállítások szezonja. Vidám történeteske jut eszünkbe. A francia köztársaság elnökei megrögzött szokás szerint kénytelenek a párisi képkiállításokat megtekinteni és régimennévén a terméken megjegyzéseket tenni az egyes képekre. Persze ezek kell, hogy buzdítsanak és elismerjék azt a tehetséget is, amely nincs. Grévy elnök érezte ezt a nem kellemes feladatot s ennek egyszer kifejezést is adott. Amikor ugyanis végig sételt a szalonon, látott egy képet, mely nem tetszett neki. Meg is mondta ezt kíséretének:

— Igazán ocsmány egy munka!

A kíséret, különösen a velejáró művészek megdöbbenek s hallgatásukról észrevehette az elnök, hogy elszólta magát. Mit tehetett? Jóvá kellett tennie a hibát s épp azért folytatta:

— Ki festette a képet?

— Én, szolt egy művész az elnök oldala mellett.

— Ön? Nos hát tudja, miért ócsároltam képét?

— Fogalmam sincs róla.

— Hát tudja meg, miféleképp, ha valaki meg akar venni valamit, azon kezd, hogy ócsárolja.

A társaság fölkapagott, tetszett az elnök lélekjelenléte, de a java csak most következett.

— Hogy a kép?

— Tizezer frank.

— Tizezer frank, hiszen a képre az van írva, hogy ötezer frank az ára.

— Az igaz, szolt nevetve a művész, de miféleképp az a szokás, hogyha valaki el akar adni valamit olcsóbbnak mondja, mint amilyen valóságban.

A társaság újra felkapagott a szellemes ríposztirozáson. Az elnök kelletlen fizette ki a tizezer frankot és megfogadta, hogy soha többé nem mond rossz kritikát egyes képekről.

Egy fontos adat Török, Horváth és Gálfi vértanuk kivégeztetéséről.

Közli: Gödri Sándor.

1854. március 10-én történt, hogy Török János, Horváth Károlyt és Gálfi Mihályt az akkori zsarnok katonai kényuralom lázadás, illetve felség sértés gyanúja miatt Marosvásárhelyt a postaréten felakasztatta.

Még fel sem voltak száradva a vértócsák, amiket a hiena Hajnau ontott, még ott égtek a könnyek az özvegyek és árvák szemében a bitófára és golyó elé hurcolt szeretteikért s még sokan de sokan azok, akik hazájukat szeretni merték, sinylódtak a börtönök fenekén s ime a szörnyeteg kényuralom vérszomjának kielégítésére újabb három áldozatot követelt, három derék férfit, kik szerencsétlen hazájuk sorsán csüngve, gondolkodni és ábrándozni próbáltak, miként segítsenek a haza szomorú helyzetén.

Mert tudjuk, hogy csak ábránd volt az egész, hiszen Kossuth nemcsak hogy nem szította ezt, de határozottan ellenzett minden mozgalmat, mely a fegyveres felkelésre irányult. 1859—60-ban, amikor az osztrák hadak a francia és olasz ellen elfoglalva s ezek által keményen szorongatva voltak, sokkal kedvezőbb volt a helyzet arra, hogy a nemzet ismét felvegye a harcot, sőt némi kísérletek és előkészületek már tétettek is, de tudjuk, hogy Kossuth idegen segély nélkül a nemzet ügyét kockára tenni még ekkor sem akarta s Kossuth nélkül pedig senki komoly mozgalmat nem indíthatott.

A Törökék mozgalmát tehát csak tervezgetés, csak ábránd volt s ezen túl nem is terjedhetett, de akkor elég volt ilyenre még csak gondolni is valakinek, hogy láncra és bitófára kerüljön.

A nagyszebeni törvényszék régi irattárának kiselejtezése közben a napokban egy hirdetés került napvilágra, mely Török, Horváth és Gálfi elíteltetését és kivégzését teszi közhírré.

A hirdetés 3 nyelven szól, elül németül, azután oláhul és utolsó helyen magyarul. A hirdetés hátán áll a törvényszéki iktató-szám „No. 1465/854.“ s alája van írva „2 Beil.“ (2 melléklet), de mi volt ezen 2 melléklet nem tudhatni, mert azok hiányoznak.

Különben a hirdetés, amint tisztán látszik, nem egyéb, mint maga az ítélet szövege annak indokával, megtoldva azon záradékkal, hogy az végrehajthatott. Istenem, megáll a bírói eszem, ha ezt olvasom, ha keresem, hát ugyan hol vannak a bizonyítékok, amelyekre egy halálos ítélet alapítani kellett; hol vannak a compromittáló iratok? hiszen egy országos összeesküvésnél a külföldön levőkkel érintkeznek, idegeneknek csak lenni kellett; hol vannak a tanúk? hol vannak a fegyverek, vagy ilyenek beszerzése iránti intézkedések? hiszen azok nélkül fegyveres felkelést nem lehetett rendezni. Ha valakit meg akarok ölni, ahhoz előbb a fegyvert, vagy az eszközt kell beszereznem. Ilyenekre az ítélet hivatkozni mind nem tud, ilyen nyomos bizonyítékok mind nincsenek. Amik az indokokban felhozva vannak, azok mind csak távoli gyanuok, a szerencsétlenek némi kiereszkolt beismeréséből mesterségesen megnagyobított következtetések.

Szeretném látni azokat a bevallásokat, amikre az indokolásba hivatkozások történek. Tisztán látszik, hogy cselekményük csak tervezgetés volt, tehát még előkészület sem. És mégis halállal kellett lakolniuk.

50 év telt el azóta, de feledve nem lettek, az ártatlanul elítéltek emlékét őrzi a hazafiúi kegyelet s a hazaszeretet fáklyája világítja be nevüket. Marosvásárhely hazafias polgársága eddig is minden évfordulón leróta a kegyelet adóját s hiszem, hogy a most már nem messze levő 50 éves évfordulón méltó fényvel fogja megünnepelni szabadságunk eme három vértanuját.

Es most lássuk a hirdetményt.

Hirdetmény.

1. TÖRÖK JÁNOS Erdélyben Udvarhely Kerületben keblezett Bágyi születésű 47 éves református, nős, gyermekei nincsenek, hittani tanár a Maros-Vásárhelyi reformátum Collegiumban.

2. NAGYVÁRADI HORVÁTH KÁROLY Teleki Háromszéki születésű, 25 éves, református, nőtlen földbirtokos.

3. GÁLFI MIHÁLY, Martonosi Udvarhely kerületi születésű, 37 éves unitarius, nős, három gyermek atya, országos ügyvéd, és volt szolgabíró;

Mind hárman ellen törvényesen megállapított tény állás mellett törvény előtt tett vallomásoknál fogva bebizonyosodott, hogy ők az Erdélyi nagyfejedelemségben felfedezett azon összeesküvésben, melyet szökött felségáruló Kossuth Lajos Londonból titkos ügynökök által ujabban felelevenített, és amelynek főcélja volt a Császári országlásnak Magyarországon és Erdélyben megbuktatásával, és ezen Korona országoknak az összes Monarchia kötelekétől elszaggatásával egy fennebb irt Kossuth Lajos alatt működendő szabad uralkodást állapítani meg, mint vezénylő társulati tagok részt vettek

Ezen felségárulási célzattól Török János még Juliusban 1851-ben Kossuth ügynökével Ruzicskával Teleken összevetve tartott, az utolsótól a társulati szabályokat, és más erre vonatkozó irományokat átvette, melyek szerént a fegyveres felkelésben helyhezendő Koronaországok egyelőre tizenkét Vidékre lettek volna felosztandók, és a melyek közül Török János egy Vidéki főnöki állomást azon kötelezettséggel vett által, hogy a felkelés további szervezetét, és vezetését ő igazítandja.

Ennek utána Török János a reábizott vidéket egyuttal kerületekre felosztván, ezekben a főnököket kinevezte, ezeket a társulati munkásságra kötelezte és ezenkívül rendelkezett úgy a forradalmi haderőnek képezése, mint a forradalom kivitelére szükségelt pénzüsszegnek megszerzése aránt.

Megvallotta különösen Török János, hogy ő Septemberben 1851-ben Kossuth elhíresztelt ügynökétől Makktól, ki akkoron Törökországban mulatott, tudósított, mikép a forradalom mindenik vidékben már elintéztetett az ideiglenes Kormány kineveztetett, Makk hadi vezérnek tétett; miképpen kellessék továbbá a Székely Földnek katonai Szervezését a katonai főnökök kinevezésével és a fegyveres erőnek képzésével siettetni; miképpen kellessék végre a társulati levelezéseket titkos levélhordók által fenntartatni, és minden kerületi főnökhöz eljuttatni; hogy továbbá ő ezen utasításoknak megfelelt, és ön álláspontja szerént működött, hogy ő október végén 1851-ben egy pesti küldött által értesített, miképpen fognak jövődében a társulati rendeletek Magyarország fővárosából Kolozsváron keresztül küldetni; hogy ő ez uton utasítást nyert, miképpen kellessék nékiek a Kolozsvárott létező társulati tagokkal az összevont felállítandó titkos posták utján fentartani és a társulati jelentéseket Pestre megtenni; hogy ő mint vidéki főnök alárendelt kerületi főnökeivel szóval és írásban érintkezett, a szervezést névszerént a harmadik Kerületben ennek főnöke Gálfi Mihály különös tevékenysége által sikerrel előmozdította, Gálfitől működésének eredményéről forma szerénti tárgy kimutatásokat fogadott el, sőt saját előmeneteleiről is a Pesti küldöttnek szóval s miután a Magyarországon létező társulati Comitee címét megkapta írásban is tudósításokat tett, hogy ő utoljára Januariusban 1852-ben Tordán felállítandó titkos posta tárgyában az e végre kellett társulati taggal érintkezett; és hasonló irányban a társulati jelentéseknek Maros Vásárhelyig leendő eljuttatása körül a szükséges intézkedéseket ön maga megtette.

Horváth Károlyra bebizonyult, hogy ő már 1851-ben emissarius Ruzicskát, kinek minősége és rendeltetése előtte esmértes volt, saját lakába lappangatta és neki alkalmat szolgáltatott, nálla t. i. Horváthnál a felkelés szervezésére szükséges irományokat megkészíthetni; hogy ő maga is ezen munkálatokban résztvett, ezenkívül Kossuth megnevezett ügynöke forradalmi merényeit az által is előmozdította, hogy annak t. i. Ruzicskának Törökkel egybenjövételét saját házában eszközölte, ez utolsónak saját uti alkalmatosságát rendelkezése alá adta; hogy ő Töröknek a székelyföldön vidéki főnöknek lett kineveztetését egész bizonyossággal tudta s általa a társulati szabályok alapján Három és Miklósvárszéki kerületi főnökké nevezetett, később Makk által Erdélyben küldött szervezési utasításokat Töröktől megkapta, és ezek tartalma kivitele körül közremunkált.

Horváth Károly továbbá bevallotta, hogy a már felhozott Pesti küldöttet magánál szállásoltatta, vele az összeesküvés érdekében érintkezett, ezután a titkos posták felállításáról és a levelezés módjáról tudomást szerzett. Török Jánosnak a Pesti emissáriustól átvett titkos kulcsot kézbesítette, saját társulati állomásában két járást állított fel, ezeket különböző Községek felosztotta és elfogatásáig vidéki főnök Törökkel szóval és írásban közlekedett, általánosan élénk buzgalmat és munkásságot fejtett ki társulati állásában.

Gálfi Mihályt illetően saját vallomásából bizonyos, hogy ő sógora Török János által a megírt forradalmi törekvésükről, és sógorának a székelly földön vidéki főnökké lett kinevezetéséről tudomást nyervén, az összeesküvésbeni részvételre magát készen nyilatkozta, a harmadik kerületi főnökségre, mely Udvarhely és Bardoczszéket foglalja magában, lett kinevezetését elfogadta, ezen minőségben tovább működött, kerületét 8 járásra osztotta, ezeket községekre különböztette, a járási főnököket megkivántató számban kinevezte, és beállította, magát a kezéhez vett társulati szabályokhoz alkalmazta, a szervezést siettetette és erre az alárendelt társulati tagokat is ösztönözte.

Nyomozott bevallotta továbbá, hogy ő az alája rendelt járási és községi főnökök működése eredményéről az elsőbbség által írásbeli tárgy kimutatásokat fogadott el és az összeesküvés előmenetéről, mely a 4-ik járásban tetemes eredményű volt saját körében vidéki főnök Török Jánosnak jelentéseket tett, általán pedig bekövetkezett letartóztatásáig mind az alárendelt organumaival, mind a vidéki főnökkel az egyesülés céljára szóbeli és írásbeli értekezést folytatott.

A dolog ezen állásában a törvényesen lejáratos hadi törvényszéki nyomozás alapján 1853-ban október 11-én hozott egyhangú ítélet által Török János, Horváth Károly és Gálfi Mihály felségáruslási bűnért az V-ik haditörvény cik alapján és ennek a katonai büntető törvénykönyv 61-ik cikkével kapcsolatban, valamint az 1849-ik évi július 1-ső napján az országban közönségesen kihirdetett Proclamatio I. §. értelmében kötél általi halálra ítéltettek, mely büntetés folyó februárius 18-ról költ legfelsőbb leirat és a folyó évi március 3-ról költ birói felsőbbbségi megerősítés következtében az ítéleteknek szabályszerű kihirdetése után a megnevezett három törvényesen nyomozott egyéneken a mai napon végrehajtott.

Közírási tétel Marosvásárhelyt március 10-kén 1854.

A nagyszabedbeni cs. kir. Hadi Törvényszék nevében a Marosvásárhelyi létező cs. kir. katonai vidéki Parancsnokság által.

A hűtelen.

(Legújabb zenésített költemény. Zenéjét szerző: Kertész Albertné F. Lujza.)

Egy virágos kis ligetben
Esküvél szerelmet,
Erdő szive a csalogány
Örömdala mellett.

Ott volt velünk a holdvilág
Esti szellő s csillag,
Liget bokra, egy kis csermely
És a virág illat.

Csillag mondja, szellő sugja,
S izeni a levél:
„Tanuk vagyunk, hallottuk, hogy
Szerelmet esküvél.”

Oh, az egész természet is
Bizonyosságom nékem,
Tudják azt az angyalok is
Ott felül az égen.

S most mindenütt ez a hang szól,
Ezt sugják szüntelen:
„Te csaltad meg! te hitszegő
Te vagy a hűtelen.”

Én hallgatok, de a bánat
Szívem vérét issza,
S könnyeimet elhullatni
Oda járok vissza.

Kertész Albert.

Mese két gyermekről.

Sándor János már két évig lakott Bikfalviéknél. Szelid, szorgalmas gyermek volt. Szelidségével megnyerte házi gazdájának és családjának szeretetét, szorgalmával pedig tanárai becsülését.

Szabad idejét olvasgatással töltötte. Meséket olvasott a királyfiról és a tündér kisasszonyról, a lórol és a lovagról, világ szép Ilonkáról és a vasorru bábáról. Ezek a mesék fogékony szívét úgy eltöltötték boldogsággal, örömmel!

Mellette ülve hányszor hallgatta, hányszor gyönyörködött a mesék káprázatos szépségében a kis Bikfalvi Rózsika.

Hányszor sóhajtott fel boldogan, midőn a mese hőse vagy hősnője elérte azt a boldogságot, amelyet megérdemelt annyi küzdelem után! Hányszor lettek szeméi könnyesek, midőn az ármány győzött az igazság felett! Hányszor szoritotta öklébe kis kezét midőn a gazdag elnyomta a védtelen szegényt.

Égő szemével hányszor pillantott fel Jánosnak szelid mélabus arcára, midőn az félbeszakítva az olvasást, bámulatát fejezte ki a mese szépsége felett!

Ha vége volt az olvasásnak egymás kezét fogva vidáman szaladtak a kertbe, a hol a nyíló virágok szépségében, tarka szinpompájában, a madarak éneklésében gyönyörködtek, vagy pajkosan ugrándozva szaladtak a tarka pillangók után.

Hányszor merültek el egymás nézésében a selyem puha zöld pázsitra heverve; hányszor vetettek egymásra haragos pillanatokot ha egymás lepkéjét fogták el. — Boldog idők, gondtalan évek! —

— A szív tele boldogsággal, örömmel, szeretettel; szeret és szerettetik, de öntudatlanul.

Az évek multak. Jánosból komoly, mélyen-érző és gondolkodó diák lett.

Már nem elégedett meg a mesék olvasásával, hanem a történelem egyéb képeiben, jeleneiben lelte gyönyörűségét. Teste, alakja fejlettebb lett, de arcán most is a szelidség, nyájasság ömlik el, amely két évvel ezelőtt oly vonzóvá, oly megnyerővé tette.

A kis Bikfalvi Rózsika is már városba került iskolába. Nagy változáson ment át az iskolában. Megnőtt; alakja elvesztette azt az arányosságot, mely oly jól állott neki, arca halványabb lett, de szemében még most is az a tűz villog, amely két évvel ezelőtt a mesét hallgató lánykát annyira bájossá tette.

Az iskola letörülte róla azt a gyermekies vonást, amely oly vonzóvá, naivá, szendévét, egy szóval gyermekiesen széppé tette.

Eltelt még egy év. Haza került az iskolából a kis Rózsika is. De minő változás! Gyermekkori játszótársa, felolvasója már nem lakott náluk.

A helyzet megváltozott. János már ötödik osztályos lett. Szép kifejtett ifju, aki már nem lehet játszótársa a kis Rózsikának. Felmondták tehát a lakást.

János fájó szívvél, a mult kedves emlékeivel hagyta el Bikfalviéknél lakását, de távolról sem sejtette, hogy midez miért történik vele.

Csak most kezdte érezni, hogy a kis Rózsikától való távollét nehezebbre esik. Csak most kezdte érezni a viszonyok változásának az okát.

Csak most kezdte érezni, hogy a kis Rózsikában nemcsak játszótársát veszítette el, hanem szívének egyik lakosát, most lett öntudatosan szerelmes.

Az utcán gyakran találkoztak. Előbb szótlanul haladtak el egymás mellett; egyik sem mert a másikra csak nézni sem, annál kevésbé egymást megszólítani.

Majd bátrabbak lettek. Szóltak egymáshoz. Még levelező-lapokat is váltottak.

Levél érkezett János címére. A címzés női

kezekre vallott. Szegény János talán várta már régóta; talán rettegve várta, hogy nem olvassa-e belőle azt, hogy elfogták levelező lapjait.

De a sors másképp akarta. A levél az igazgató kezébe került, akinek feltűnt a nőies írás és nem engedte, hogy Jánosnak átadassék a levél, hanem ő maga bontotta fel és olvasta el azon sorokat, melyeket oly epedve várt valaki más.

A levél tartalma ez volt:

Igen tisztelt Sándor Ur!

Kedves levelező lapjait megkaptam. Nagyon örültem nekik, mert láttam, hogy ezek bizonyítékaik azoknak a miket szóval oly sokszor elmondott.

Örömem oly határtalan volt az utóbbinál, hogy nem állhattam meg, hogy Mariskának is elmondjam boldogságom okát. Mariska nekem a legjobb barátom, akiben ép úgy megbízom, mint magamban. Hiszen maga is ismeri őt jól.

Egy alkalommal nagyon kényes helyzetbe jutottam. — Tudja én kiszoktam futni a kapuig a levélhordó elébe és úgy veszem át a címre szólókat.

Ez alkalommal azonban nem vettem elég korán észre és a szobában bátyám előtt vettem át.

Ő meg akarta nézni, de én nem engedtem; el akarta venni, de én természetesen ellenszegültem és széttépve a kályhába dobtam.

Nem haragszik ugy-e, hogy ezt tettem? De más mód nem volt a szabadulásra.

Ha ir, irjon oly hidegen, mint eddig, hiszen mi úgy is megértjük egymást; szólítson csak Rózsika kisasszonynak, mint eddig, hisz én úgy is tudom, hogy én vagyok az; ha hozzánk jó, inkább Margittal beszélgessen mint velem, hisz én úgy is tudom, hogy a hozzá intézett kedves szavak nekem szólnak. Még csak egy pillantással se árulja el, hogy mi most nem a mezőben gyönyörködő, s nem a lepkék után szaladó gyermekek vagyunk.

Ugy veszem észre, hogy Mariska is szerelmes kezd lenni H. Józsiába, mert ugyan úgy kezd viselkedni, mint én két hónappal ezelőtt.

Talán legközelebb többet irhatok erről.

Isten Önnel édes Sándor ur! ha ráér válaszoljon hamar.

Üdvözli

Rózsika.

u. i. Ugy-e elég hidegen irtam! Maga is így irjon, ha ir! Ha levelező-lapot küldök akkor tudja ugy-e, hogy hol kell a leghidegebb szavakat keresni? (A bélyeg alatt).

Ez volt a levél tartalma, amelyet azonban János el nem olvasott soha. Nehéz volna meghatározni, hogy a válasza meddig várt a kis Rózsika. De egy bizonyos: hogy Sándor János címére több levél az iskolába nem érkezett.

Ferencz Miklós.

Becses vankos. Augustus római császár meghallván egyik római lovag halálát, aki életében tömérdek adósságai mellett is gondtalanul érezte magát, megparancsolta, hogy a lovag vankosát az árveréskor bármi áron vegyék meg számára. Midőn a császár környezete a rendelet fölött csodálkozott, a császár következőleg nyilatkozott:

— Nekem, hogy jól alhassam, szükségem van arra a vankosra, melyen a lovag, nagy adóssága mellett is, nyugodtan alhatott. Nekem a gondok miatt gyakran egész éjeket álomtalanul kell töltenem.

Bölcs hajsálak. Diogenes egy kopasz emberhez, ki őt gunyolta, így szólt:

— Én tégedet vissza nem rágalmazlak ugyan, de dicsérem hajszáladat, hogy ilyen tökféjtől megszabadultak.

Pénzt, sok pénzt, havonként 1000 koronáig kérésre mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül. Küldje be címét „E 452” jelleg alatt a következő címre: Annoncen-Abteilung des „Merkur” Mannheim, Meerfeldstrasse No 44.

993—1903. kj. sz.

Hirdetmény.

Alólirott által közhírré tétetik, hogy a szentegyházfalvi körben a hivataloslag állás lemondás folytán üresedésbe jött. Akik ezen állást elfoglalni hajlandók, kötelesek erkölcsi magaviselelteiket, irni olvasni tudást igazoló bizonyítványikkal ellátott pályázati kéréseiket folyó hó 28-ig beadni alólirottához.

Javadalmazása évi 240 korona fizetés, két szobából álló lakás, fűtés és világítás. Ezért köteleessége az irodai tisztogatást, fűtést, kézbesítési és halottkémlelési teendőket végezni. Ha szabadideje engedí, irodai munkákat is végezni, ezért havonként külön 6—8 korona díjazást kap.

Szentegyházsoláhlalva, 1903. december 14.

Menyhárt János,
kjegyző.

1358—1903. vhtói szám.

Árverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbírósnak V. 888/3. 1903. polg. számú végzése által a segesvári Löw Vilmos gyárosnak képviselve Waldt Rudolf ügyvéd által, szentegyházsoláhlalvi Kovács Gyula és neje ellen 265 korona tőke s járuléka iránti ügyben, alpereseknél Szentegyházsoláhlal falu községben összesen 2918 koronára becsült következő javai, u. m. 103 méteres segesvári szőttes 10 darabban és még 2—95 tétel alatti üzleti ingók, továbbá 108 személynél levő künn levő követelések, végül 1—41 tétel alatti házi ingók Szentegyházsoláhlal faluban alperesek Kovács Gyula és neje üzlete helyiségében és házánál 1904. jan 8-án, esetleg 9-én d. e. 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg a becsáron alól is a többet ígérőknek el fognak adni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhívatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, ha bár külön értesítést nem vettek is, alulirt végrehajtóhoz nyújtásuk be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár fölsőlegére fognak utasíttatni.

Alap és minden felülfoglaltatók részére is kitűzöttnek jelentetik ki ezen árverés.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.

Sz.-udvarhelyt, 1903. dec. hó 14-én.

BIRÓ SÁNDOR s. k.,
kir. végrehajtó.

4264—903 tlkvi. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelykereszturi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Farkas Lázár végrehajtónak Péter György és neje végrehajtást szenvedők elleni 86 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék (a székelykereszturi kir. járásbíró) területén lévő a székelykereszturi 1200 sz. tjkvben foglalt 9632, 9633. hr. sz. ingatlanra 5 K, az 1456. sz. tjkvben foglalt 9651., 9652. helyrajzi számú ingatlanra 4 korona, 136, 137. hr. sz. ingatlanra 1344 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebbi megjelölt ingatlanok az 1904. évi január hó 8-ik napján délelőtt 9 órakor alulirt tlkvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladati fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltattani.

A kir. bíróság mint tlkvi hatóság.

Székelykeresztur, 1903. október 8.

VERESS, kir. albiró.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 65 ik szám alatt

építész és építési vállalati irodát

nyitottam, irodámban minden tervrajzot és költségvetést a szabály szerinti árnál 50 százalékkal olcsóbban készítek el. Minden építési tervet felelőség mellett, egyházaknak papi lakait, iskoláit és tornyait felekezeti költségek nélkül. És minden építési terv szerint szabályszerűen vezetek. Továbbá ajánlom ellenőrzésem alatt francia mód szerint készített színes cement lapjaimat, amelyek mindenben felülmulják az eddig forgalomban levő erdélyi utánzott gyártmányokat. Ezek is a vidéki ajánlott árnál 50 százalékkal jönnek olcsóbban, amennyiben az előállítási ár is sokkal olcsóbb és a fuvar díj is megtakarítva van. Ezen kívül a granit terácó munkáimra is felhívom a nagyrédmű közönség figyelmét.

Melyek után maradtam tisztelettel

F. Kelemen György,
építész és építőmester.

Pénz

Olcsó pénzt

jelzálogra a segesvári ipar-, ta-
karék- és előlegezési egylettől
közvetít:

Siegmund József
börkereskedő, Sz.-udvarhelyt.

Pénz

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszér, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmazzatik köszvénynek, csúszás és meghűlésnek.

Intés. Súlyosabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Kapható Székelyudvarhelyt:

Koncz Ármin gyógyszerárban.

VEDJEK.

VEDJEK.

VEDJEK.

VEDJEK.

VEDJEK.

VEDJEK.

VEDJEK.

VEDJEK.

VEDJEK.

VEDJEK.

Egészséget a betegnek, erőt a gyengének!

Jurisics Miklós felszabadított a török járom alól és Jurisics Péter gyógyszerész Pakrácon megszabadította a betegégtől kitűnően ható szerrel által.

A Jurisics-féle Pakráci-cseppek oly csodaszzerű balszam, melynek egy házban sem volna szabad hiányoznia mert a Jurisics-féle Pakráci-cseppek oly előnyvel bírnak, hogy MINDEN BAJ ELLEN használható és mindig csoda szerű hatással van. — **A Jurisics-féle Pakráci-cseppek** a bábán gyomorbajt és székrekedést, gyomorgörcsöt, rendetlen székürülést, étvágytalanságot, aranyeres bántalmakat és ezzel kapcsolatos fejfájást, gyomorgéset, felbűffogést, sápkórt, szédülést és mindenfajta gyomorkatarust, de a legényesebb sikerrel alkalmaztatik külsőleg is, nevezetesen áganatok, égési sebek, szaggatás és köszvényes bántalmaknál, mert ahol semmiféle **Jurisics-féle Pakráci-cseppek** használat után szer nem használta, ott a használat után nemcsak enyhítést, de gyógyulást hozott. Ezt számtalan hányalattal minden országból bizonyítja.

A Jurisics-féle Pakráci-cseppek merendelhetők közvetlenül JURISICS PÉTER gyógyszerésztől PAKRÁCON, 438. szám.

Árak használati utasítással, láda és postaköltséggel:
12 üveg K 5.—, 24 üveg K 8.60., 36 üveg K 12.40., 48 üveg K 16.—. — Minden 12 üveg után egy üveg Pakráci cseppek ráadásul ingyen.

Köhögés, tüdőfájás, torokbaj, rekedtség, nehéz lélegzés, oldalnyílás, influenza és hurut ellen felülmulhatatlan szer

a Jurisics-féle Szlavoniai növénynedv
ÁRA: 2 üveg K 3.40., 4 üveg K 5.80., 6 üveg K 8.20.

Hideglelés és láz ellen kitűnő szer a „Febri Fugo”, mely rendkívül gyorsan és biztosan hat.
Ára: 2 üveg 4.20., 4 üveg 7.—, 6 üveg 10 korona.
Szlavoniai növénynedvből és „Febri Fugo”-ból két üvegnél kevesebbet nem lehet rendelni. Ezek rendelésénél is 1 üveg Pakráci cseppek ingyen kapunk.
Jelszavam: **egészséget a betegnek, erőt a gyengének.**

Főraktár Budapesten:

Török J. gyógytárban Király-u. 12.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas. (bár mind kuszó természetű) mert nagyrészt ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hál lúgasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskotály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb dísz, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajokismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Cím:

Érmelleki első szőlőültvénytelep Nagykágya,
u. p. Székelyhid.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Epp most jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában a

Magyar Remekírók

negyedik sorozata.

A negyedik sorozatot különösen a Széchenyi-kötet teszi érdekessé. Ezt Berzeviczy Albert állította össze a legnagyobb magyar műveiből s oly bevezetéssel látta el, mely essay-irodalmunkban kiváló helyet fog elfoglalni.

Nagy figyelmet fog kelteni a kuruc-költészet kötet is, melyet Erdélyi Pál szerkesztett nagy rátermettséggel.

Ezenkívül Vörösmarty IV. kötet, Tompa II. kötet és Kisfaludy Sándor I. kötet jelentek meg a sorozatban. Az utóbbihoz Heinrich Gusztáv irt nagybecsű bevezetést.

A három sorozatban a következők művei jelentek meg: Arany János, Csiky Gergely, Czuczor Gergely, Garay János, Kazinczy Ferenc, Kölcsey Ferenc, Kossuth Lajos, Reviczky Gyula, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vajda János, Vörösmarty Mihály.

A Magyar Remekírók 55 kötetben jelennek meg 220 korona árban.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a Franklin Társulat részletre is.

Névjegyek, eljegyzési- és esküvőkártyák, meghívók, valamint mindenféle nyomtatványok a legjutányosabb áron és gyorsan készülnek

Betegh Pál

könyvnyomdájában
Sz.-Udvarhelyt,
Kossuth-utca 15. sz.

Vidmarics Péter magyarázza a Pakráci cseppek csodaszzerű hatását.

Teasütemények a legkülönbözőbb választékban is friss minőségben **állandóan kaphatók: Ernst György cukrászatában** Székelyudvarhely, Batthyány-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Megjelent

a „Hún-magyar rovás-írás”.

Ára: 30 fillér.

Írta: **Vikár Béla.**

Kapható: **Betegh Pál** könyv-, papír-, író- és rajz-szerkesztésében Székelyudvarhely.

5879—903. sz.

Pályázati hirdetés.

Az etédi körjegyző mellé rendszeresített segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mind azokat, kik ezen 300 korona évi fizetéssel javadalmazott segéd-jegyzői állást elnyerni ohajlják, szabály szerint felszerelt pályázati kérésüket **folyó év végéig** adják be.

A későn érkezettek figyelembe venni nem fogom.

Székelykeresztur, 1903. dec. 5.

Pálffy Jenő,
szolgabíró.

Jörgő János órák, gyári raktár: Bécs, III/4. Rennweg Nr. 75/B.

Levelezőlap elegendő, hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, olcsó bevásárlás céljából. Az üzleti eljárás szigorúan tisztességes, rászédés teljesen kizárva.

— **Órajavítási műhely.** — Mindennemű óra bontás, új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt, vagy javított óráért kezességet vállalok. — Kivonat a nagy árjegyzékből: 7787 sz. legolcsóbb, legjobb strapáczióra, nickelotokban 36 órai járással 2 frt 30 kr. 8039 sz. valódi ezüst pánczéllánc 15 gr. 1 frt. 7858 sz. ezüst remontoir, duplafedelű 5 frt. 7989 sz. Ingaóra ütőművel, 2 súlylyal 11 frt 50 kr. 7929 sz. Jó ébresztő óra 1 frt 20 kr. Szíveskedjék nevére és házszámomra 75/B. pontosan figyelni.

Rum, cognac, silvorum,

likörök, likörkrémek stb. az általam készített vegyítiszta esszenciák és kompozitók-kal házilag egy nyolczad, sőt egynegyed részben olcsóbban állíthatók elő, mint készen vett árak. — Árjegyzék és használati utasítás ingyen és bérmentve. **Baros Gábor** Budapest, VII. Dohány-utca 1. sz. ... Esszenciák és kompozitók gyára. ...

Baros-féle

Peratin bajusznövesztő

az egyedüli szer, mely által még serdülő ifjak is szép, csinos bajuszt és dus szakált nyernek.

Teljesen ártalmatlan.

1 adag 2 korona 50 fillér és 4 korona.

Egyedüli készítő: **BAROS GÁBOR**

Budapest, VII. kerület, Dohány-utca 1. szám.

Kozmetikai toillette cikkek gyára.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

11209—903. alisp. sz.

Pályázati hirdetés.

Székelyudvarhely r. t. város tanácsánál nyugdíjazás folytán üresedésbe jött és évi 600 korona törzsfizetéssel valamint 200 korona lakbérrel javadalmazott városgazdai állásra ezenel pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajlják, hogy születési, erkölcsi, hatósági, orvosi bizonyítványokkal valamint esetleges eddigi szolgálataikat igazoló okmányokkal felszerelt és saját kezűleg írt pályázati kérvényeiket hozzám a f. évi december hó 28-ig bezárólag annál is inkább adják be, mivel az ezen határidőn túl érkező kérvények figyelembe vételét nem fognak.

A választás Székelyudvarhely r. t. város tanácsánál f. évi december hó 30-án délelőtt 9 órától kezdődőleg fog megtartatni.

Székelyudvarhely, 1903. dec. hó 20.

Damokos,
alispán.

Havanna rum.

Adler-féle havanna rumot tessék nyomtatékosan kérni, mert számtalan silány utánzat van forgalomban. Adler és Gold, es és kir. udvari szállítók, Kassa. Kapható az összes fűszer-és csemege üzletekben.

„Nincs többé tyukszem!”

Ha tyukszemétől meg akar szabadulni, elégséges egy kísérlet a törvényesen védett és biztosan ható —

Denzinger-féle

„VIKTÓRIA”
tyukszem —
— kenőccsel,

mely legrövidebb idő alatt a legkeményebb tyukszemet is eltávolítja — Ára tégelyenkint 1 korona 30 fillér. — 1 korona 50 fillér előleges beküldése mellett bérmentve szállítja a feltaláló:

DENZINGER ADÁM Ujvidék, Duna utca 17. szám.

Antracén írótenta

legjobb és állandóan friss minőségben gyári áron a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában **Betegh Pál** könyv-, papír-, író- és rajzszerkesztésében) Székelyudvarhely, Kossuth-utca 15. szám alatt kapható! Ezen kitűnő tenta a tollból könnyen sötétkéken folyik, csakhamar megfeketedik és a tollat nem rontja. Rendes írás- és másoláshoz egyformán kiválóan használható! — Ismét-eladónak rendkívül kedvezmény. Színes tentákban nagy választék!

4095—903. szám.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye Székelykeresztur járásában az alsókerületi **körorvosi állásra** Székelykeresztur község székhelyvel, melyhez 16 község tartozik pályázatot nyitok.

1. Évi fizetés a község pénztárából 1000 korona

2. Évi utiátalány a község pénztárából 300 korona

Ezenfelül a beteglátogatás és rendelvények irásáért szabályszerűleg megállapított díjak szedhetők, a székhely, illetve a székhelyen kívüli működés szerint szabályozva.

Felhívom pályázni kívánók, hogy az 1876. évi XIV. t.-c. 143. §-ban megállapított okmányokkal felszerelt pályázati kérésüket alólirtoz **f. évi december hó 30-ig** annál bizonyosabban adják be, minthogy a később érkező folyamodványokat figyelembe nem veszem.

Székelykeresztur, 1903. dec. 16.

Biró Dénes, szolgabíró.

5680—903. tkvi. sz.

Árverési hirdetés és feltételek.

A székelyudvarhelyi Zálogkölcsonintézetnek ifj. Kálmán Jánosné Szabó Rebeka és társai elleni végrehajtási ügyében végrehajtató az 5965—903. tkvi. sz. alatt beadott előjárásági bizonyítvánnyal igazolta, hogy az oklándi kir. bíróságnak 1902. V. 84. sz. részében végrehajtást szenvedőként szereplő Kálmán Jánosné szül.: Szabó Rebeka és az oklándi 110 sz. tkjvben tulajdonosként bejegyzet Szabó Rebeka azonos személy.

Ennek alapján a jelen ügyben 4960—903. tkvi sz. a kibocsátott árverési hirdetményt a bíróság megváltoztatja annyiban, hogy a végrehajtási árverést a 4960—903. sz. hirdetményben

felsorolt költségeken felül a jelenleg megállapított 16 K költség behajtása végett elrendeli az oklándi 110. sz. tkjvben felvett egész ingatlanokra is a C. 1. t.-a. Szabó István javára bekebelezett haszonélvezeti jog épségbentartása mellett és pedig a 238 hr. sz. faházra 320 K, 316, 317, 318, 319 hr. sz. kertre 69 K, 1254|1 hr. sz. szántó 3 K, 3331 hr. sz. szántó 3 K, 1125 hr. sz. kaszáló 2 K, 1743|2 1741 hr. sz. szántó 96 K, 1759|1 hr. sz. kaszáló 8 K, 1803|2 hr. sz. szántó 2 K, 1880|1, 1881 hr. sz. szántó 5 K, 1949|1, 1950 hr. sz. kaszáló 13 K, 2002|2 hr. sz. szántó 12 K, 2244 hr. sz. szántó 27 K, 2253 hr. sz. kaszáló 14 K, 2380|3 hr. sz. szántó 15 K, 3303 hr. sz. szántó 7 K, 3304 hr. sz. szántó 5 K, 3351 hr. sz. kaszáló 13 K, 3465|1 kaszáló 17 K, 3677 hr. sz. kaszáló 4 K, 3869 hr. sz. szántó 42 K, 3965 hr. sz. kaszáló 11 K, 4012, 4013 hr. sz. kaszáló 99 K, 4128 hr. sz. kaszáló 2 K, 4500|1 hr. sz. kaszáló 17 K, 4816|1 hr. sz. kaszáló 18 K, 4861 hr. sz. szántó 2 K, 5110 hr. sz. kaszáló 16 K, 5155 hr. sz. kaszáló 10 K, 5189|1 hr. sz. kaszáló 3 K, 5199 hr. sz. kaszáló 3 K, 5277|3 hr. sz. szántó 14 K, 5283 hr. sz. kaszáló 20 K, 5301, 5302|2 hr. sz. legelő 4 K, 5743 hr. sz. szántó 5 K, 5901|2 hr. sz. kaszáló 4 K, 8913, 5914 hr. sz. szántó 14 K, 5959|1 hr. sz. szántó 3 K, 5971 hr. sz. szántó 7 K, 5919|2 hr. sz. szántó 2 K, 6127|2 hr. sz. szántó 3 K, 6194 hr. sz. kaszáló 9 K ezennel megállapított kikialtási árban:

1. A 4963|903. tkvi sz. árverési hirdetményben 1903. december 17-re kitűzött határnap felüggesztése mellett úgy a korábbi, mint a most árverési hirdetményben jelzett ingatlanok árverésére határnapul **1904. évi február hó 15-ik napjának d. e. 9 órája** tüzetik a kir. bíróság, mint tkvi hatóság hivatali helyiségébe.

2. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikialtási áron alól is el fognak adatni.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi XL. t.-cz. 170. § értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

4. Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés napjától számított 30, a másodikat 60, a harmadikat 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 5 százalékos kamatokkal együtt az 1881. évi 22|6. kelt 39425. I. M. sz. rendeletben előírt módon a székelyudvarhelyi kir. adóhivatalnál befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

5. Vevő köteles az ingatlanokat terhelő és az árverés napját követőleg esedékes adókat és átruházási illetéket viselni.

6. Vevő a megvett ingatlan birtokába az árverés jogerőre emelkedése napján lép, azoknak haszna és terhe is őt illeti.

7. Vevőnek a vételi bizonyítvány az esetben adatik ki, ha az árverés ellen 15 nap alatt utóajánlat nem tétetik.

8. Vevő javára a tulajdonjog a vételár és kamatainak teljes befizetése után fog hivatalból bekebeleztetni.

9. Ha vevő az árverési feltételeknek kellő időben eleget nem tesz, ellene az ő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett az érdekeltek felek kérelmére újabb árverés fog elrendeltetni.

Ezen árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál, H.-Almás és H.-Oklánd község előjáróságánál tekinthetők meg.

Az elrendelt árverés a fentirt 110. sz. tkjvben feljegyztetni, a hirdetmény egy példánya a bírósági hirdetési táblára kifüggesztetni, továbbá kifüggesztés és szokott módon leendő közzététel végett Lövéte, Karácsonfalva, H.-Ujfalu községek előjáróságaihoz megküldetni és tekintve, hogy a kikialtási ár 600 koronát meghalad, a két árverési hirdetmény törvényszerű kivonata a „Székely-Udvarhely” című lapban egyszeri közzététel végett kiadatni rendeltetik oly felhívással, hogy a közzététel igazoló lappéldányt kiküldöttnek adja át

Kir. járásbíróság mint tkvi hatóság.

Oklánd, 1903. december 10.

MATHE DÉNES,
kir. aljárásbíró.

A hölgyvilág részére ujévi ajándékul!

Minden t. hölgy saját maga — minden divat szerint — fáradtság nélkül készítheti ruháját az igazítható

női Taille-szabászati készülék

segélyével, anélkül, hogy a szabászati rajzot megtanulta volna. E készülék minden testalkat részére — Célszerűségét és használhatóságát számos elismerő-iratok bizonyítják. — Minden kulturállamban törvényesen védve és szabadalmazva.

Egy készülék ára — utánvét mellett — 3 korona. Megrendelhető és kapható az akadémiailag vizsgázott feltalálónál:

Guschelbauer Antanál,
Sopronban.

Képviselek minden helységben kerestetnek.

Kitünő szabás és jó munkáért kezesség vállalatik!

Uj divatos

férfi és gyermek ruhák

készítetnek a legjutányosabb árakban a t e l i idényre dus választéku hazai és külföldi posztókból.

Szenkovits János
utóda férfi- és női divatüzletében.

BOR Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40krig
Fernengel Gyula bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Mint gyógyviz csodahatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és diszműáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deak-tér 15 szám alatt. — Üvegenkinti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

Fogorvos Székelyudvarhelyt.

Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájspecialista műterme Kossuth-utca 56. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földműveseknek foghuzásokat és más apróbb műtöket 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

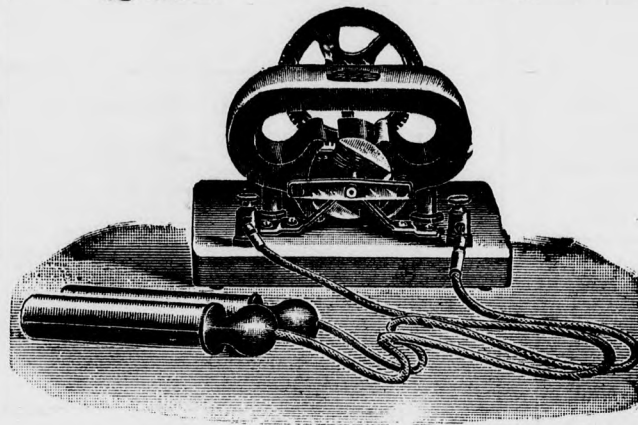
Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Kiadó üzlethelyiség. Hat rak-tár, pince és padlás mellékhelyiségekkel, legjobb forgalmu helyen, 1904. évi március havától kezdve kiadó. Értekezni lehet: Szenkovits János utóda férfi- és női divatáru üzletében Székelyudvarhelyt.

Az élet megújítása és meghosszabbítása az eredeti amerikai „Elektrophor“-ral.

Villamos orvosi gyógyító-készülék magánhasználatra!

Villamosság az élet!

A szenvedő, gyengélkedő és gyenge szervezetü emberiség figyelmét felhívom arra, hogy ezt a villamos készüléket használja, mert az Elektrophor erősíti az idegeinket, megújítja a vérünket, élesíti az eszünket és az érzeinket, a vér keringésének és idegrendszerünknek szabályos működését biztosítja és megóv bennünket minden betegségtől.

Bourg dr tanár, a párisi egyetem orvosi fakultásának tagja, az „Elektrophor“-ról a következőképen nyilatkozott:

„Nemcsak köszvény, reumát, görcsöket, idegességet és asthmát gyógyítottak, vagy legalább is enyhítettek ezer meg ezer olyan esetben Elektrophorral, amelyben az orvosok tudománya csődöt mondott, hanem idegbetegségek, fejfájás, kólika, fülzugás, álmatlanság, hipochondrikus állapotban levőknel, de különösen székrekedésben és aranyérben szenvedők baja ellen alkalmazva, egynéhány nap mulva, de sok esetben néhány óra mulva is csodálatos enyhülést észleltek. Fájdalmas női betegségekben szenvedők majdnem biztos enyhülést és gyógyulást nyernek. Áldott állapotban levő nők is sikerrel alkalmazhatják.“ — Nem romlik! — Örökké tart! — Egy teljes kis készülék ára: tíz korona (gyenge szervezetüek részére). Egy teljes nagy készülék ára: 20 korona (idült betegek gyógyítására). — Árjegyzék ingyen! — A pénz előleges beküldése mellett szállítja az „Elektrophor Co. Limited“ európai vezérképviselője:

Auffenberg József Budapest, VII., Huszár-u. 6.

Ujévi vásár!

A közelgő ujévi alkalomra igen szép és értékes ajándéktárgyak állanak a n. é. közönség rendelkezésére, u. m.:

Remek mesés-, képes- és ifjúsági könyvek dus raktára. Disz- és ajándék-könyvek. Emlék-könyvek és disz-es naplók. Képes levelező-lap albumok.	Legfinomabb és divatos levélpapírok disz-es dobozokban. Papir- és írószer-ujdonságok. Disz-es tentatartók és finom különleges tollszárak.	Értékes és olcsó tollkésék. Női finom bőr kézitáskák. Divatos óra- és nyakláncok. Pénztárcák és pénzes erszények dus választékban.	Valódi kínai kézi- és diszlegetyők. Dohány-, szivar- és szivarka-tárcák finom bőr- és ujezüstből s más kedvelt anyagokból. Hegedük és hegedüfölszerelések.
Hegedü- és citerahúrok. „Turull“ szabadalmazott író-toll-betét. Disz-es kiállítású lámpa-ernyők. „Rapid“ töltő tollszár. A legkülönbözőbb író-nok.	Magyar- és Tudományos Zseb-könyvtár teljes számban. Benedek Elek-féle Kis Könyvtár összes kötetei raktáron. Képes budapesti szakács-könyv.	Naptárak nagy választékban. Disz-es tárca-naptárak. Jegyzékkönyvek és üzleti könyvek. Ima- és énekkönyvek. Helybeli, művészi és alkalmi levelező-lapok.	Szent-képek dus választékban. Bárhol megjelent könyv- és zenemű itt az eredeti bolti, vagy a hirdetett leszállított ár mellett a legrovidebb idő alatt megkapható.

Az ití felsorolt és még igen sok raktáron levő ajándéktárgyak a legjutányosabb áron kaphatók:

BETEGH PÁL könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15-ik szám alatt.